



Cluj-Kolozsvár, 1929. február 15 **Péntek**



LELETI ÚJSÁG

ELŐFIZETÉS BELFÖLDÖN:
1 évre 1200 lej, félévre 600 lej, negyed-
évre 300 lej, egy óra 100 lej.

12 oldalos szám ára 5 lej

Országos Magyarpartti lap

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Piața Unirii (Főter) 4.
Telefon: 5-03, 6-94 és 8-64.

XII. évfolyam 36-ik szám

ELŐFIZETÉS MAGYARORSZAGON:
1 évre 54 pengő, félévre 29 pengő,
negyedévre 15 pengő.

Egyes szám ára 20 fillér

Kisantant-rapszódia

Napok óta híre jár, hogy ismét összehívják a kisantantot. Összehívják, mert *politikai* szükségesség merült fel. A márciusi népszövegségi ülészenon ugyanis tárgyalni fogják az egész kisebbségi komplexumot és az utódállamok, amelyek tíz év alatt sem igyekeztek elfoglalni azt a becsületes platformot, amely a kisebbségi kérdésnek békés kiegyeltesére vezethetne, erkölcsi kutyaszorítóba kerülnek, amelyből, ha nem tartanak össze, nehezen tudnak majd kimászni. A kisebbségi kérdés ugyanis nem azonosítható semmiféle területi aspirációkkal, revíziós törekvésekkel, azaz amíg ez utóbbiakra ráolvasható „az európai béke veszélyeztetése”, addig az előbbiből még a legnagyobb mesterkedésekkel sem lehet a békeszerződéseket nyugtalanító törkvéseket kiolvasni. *A kisebbségi kérdés független minden határkúgazitástól*, mert a milliós kisebbségek és többségi népek egyttélése revízió esetén is ugyanazt a megoldást sürgetné, mint ma.

A kisantant politikai célokra megszervezett egyttését tehát az illetékes kormányok kénytelenek összehívni. Igen ám, de *Jugoszlávia fölvetette a könnyelmű problémát is, hogy a kisantant nemcsak politikai alakulat, hanem gazdasági alakulat is*. A kisantantnak meg van már a maga kisantant szervezete, meg van a maga kulturális egyttműködési képlete, csupán ami legfontosabb: a gazdasági kisantant hiányzik. Ezt végre megteremtendő, a gazdasági kisantantot is összehívják, már pontos dátumot is tálatnak fel az európai közvélemény elé, amikor...

Amikor kiderült, hogy Jugoszlávia veszedelmes játékot folytat. Mert lehet csinálni politikai kisantantot, sajtókisantantot, kulturális kisantantot, sőt amint lejjebb beszélni fogunk róla, talán még szociális kisantantot is meg lehet csinálni. De nem lehet csinálni gazdasági kisantantot. A cseh sajtó érdekes kommentálásai szerint nem lehet azért, mert Csehszlovákiának jólfelfogott kereskedelmi szempontokat mérlegelve ugyanazon a vámkedvezményben kell részesíteni azokat az államokat is, amelyek nem a kisantant tagjai, mert különben elvérzenék. Viszont Jugoszlávia és Románia csak úgy találnák meg a számításukat, ha Csehszlovákia csupán nekik adná meg a vámkedvezményt. Románia kivitele ez esetben — írja az egyik cseh sajtó-organum, — mindenkit agyonnyomna, a jugoszláv export pedig a cseh mezőgazdaságot szorítaná falhoz. Ha majd egyszer sikerül a kenyér és húsarakat világpiaci árra leszorítani, úgy a *szlovákoknál is ugyanaz a gazdasági inség fog bekövetkezni, mint ma a horvátoknál*. Vámengedménnyel — végzi az említett cikk — Csehszlovákia legjobb gazdasági értékeit veszíti el.

E nyílt bevallásnak csupán az a jelentősége, hogy csehszlovák részről is tudomásul veszi, ami már közhelyszerűen tudott dolog minden józanul gondolkozó közép-európai polgár számára, azt, hogy ma lehetetlen Európán belül zárt, külön gazdasági egységet körzövel kicirkalmazni anélkül, hogy a természetadta nagy gazdasági egység, amelyet

A Banca Nationala még ez évben kétmilliárd lejjel emeli fel a bankjegyforgalmat

(Bucuresti, február 13.) Illetékes helyről nyert értesüléseink szerint a Nemzeti Bank még ebben az évben

két milliárd lejjel fogja felemelni a bankjegy forgalmat.

sőt abban az esetben, ha jó lesz a termés, a jelenlegi pénzügyi törvényekben bejelentett és leszögeezett

29 milliárdra szaporítja fel a bankjegy kontingenst.

A kölcsön sikere

Charles Rist tegnap kihallgatáson jelent meg a pénzügyminiszternél, aki vel hosszabb megbeszélést tartott a stabilizáció ügyéről.

A pénzügyminiszter kijelentette a sajtó képviselőinek, hogy Lugoseanu távirati értesítései szerint

a kölcsönjegyzések teljes sikernek néznek elébe.

Londonban a Hughes bankház az angol részlet felét lejegyezte és Angliában olyan élénk a kereslet, hogy Párisban is megbízást adtak a román kölcsönimletet vásárlására.

A bukaresti nagybankok igazgatói tegnap délután 4 órakor a pénzügyminiszteriumban megbeszélést tartottak. Jelen voltak többek között Blanc Arisztid, Kauffmann Oszkár, V. Badulescu, Stefanescu és Vasalopol is. Popovici pénzügyminiszter elnökölt az értekezleten és mindenekelőtt köszönetét fejezte ki

te ki Kauffmann Oszkárnak a Banca de Credit, Stefanescunak a Banca Romaneasca és Blanc Arisztidnak a Marmarosch Bank igazgatóinak a kölcsön megvalósítása körüli személyes fáradozásaiért. Az értekezlet hosszabbban megvitatta a stabilizációval kapcsolatos teendőket. Ma délben folytatják a megbeszélést.

Newyorkban a Blair-csoport szintén megkezdte a kölcsön kibocsátásának előmunkálatait.

tegnap a newyorki bankárok megbeszélést tartottak, ahol résztvett Sturdza és Rosenthal Románia képviselőiben. A bankárok közötti hangulatból ítélve a kölcsön sikere Amerikában is biztosítva van.

A kölcsönben résztvevő román bankok

A nagy kölcsönben résztvevő román bankok a 3 nagybankon — Banca de Credit, Banca Romaneasca és Banca Marmarosch — kívül a következők: Banca Chrissoveloni 250 ezer, Bank of Roumanie 200.000, Banca Generala 130.000, Banca Moldova 100 ezer, Banca Timisoara 50 ezer dollár. A bankok ma csütörtökön délelőtt 10 órakor nyitják meg az aláírást, de ez csak néhány percig fog tartani, mert majdnem az egész román rész le van már jegyezve.

A siker külföldön is, teljes mértékben biztosítva van. A kibocsátás csak formalitásnak látszik, mert a kölcsönösszeg fedezve van.

a földrajzi értelemben vett Európa jelent, kontinensünk egész frontján ne éreztetné veszedelmes hatását. Ez a gazdasági egység, amelyet a kisantant államok a maguk szűk keretei között Európa rovására megvalósítani igyekeznének, megsebzik magukat a kisebb egységben tömörülő államokat is, jelesen Csehszlovákiát. Pillanatnyilag lehetnek ez államoknak deffenzív politikai elhatározásai is, de *tartós gazdasági koncepcióik csupán úgy lehetnek, ha a rész helyett az egész nézik*, a szétválasztó momentumok helyett a nagy természetes összefüggést. Ez a magyarázata annak, hogy a gazdasági kisantant konferenciát „bizonytalan időre” kénytelenek voltak elnapolni.

De lesz helyette más, bár ez is fából vas-karika. A cseh *Venkov* közlése szerint *szociális kisantant megalakítását tervezik*. A jugoszláv és a román munkásság vezetői kérték fel közös szociális érdekeik megvédése céljából a csehszlovák szociális pártokat, hogy alakítsák meg azt a külön fegyvermet, amelynek lobogójára a kisantant neve van ráírva. A jugoszláv és román munkásság magában foglalja a szociális kisantant megalakításának tervét és hangsúlyozza, hogy a három állam munkássága közül a csehszlovák munkásság áll a legmagasabb fokon

és ezért a másik két ország munkássága szempontjából szükséges, hogy aktív részt vegyen a szociális kisantant munkájában.

Nem tudjuk, hogy a csehszlovák szociális munkásság melyik szárnya óhajt részt venni e kollektív munkában, lévén a csehszlovák munkásságnak biborvöröstől rózsaszínen keresztül egész a fehérig, minden színből egy szociális pártárnyalata. Azt sem tudjuk, hogy Jugoszláviában hogy áll a szociális munkásság ügye, mert a mi tudomásunk szerint ott a munkásságnak sem politikai, sem gazdasági szervezetei nincsenek elismerve, legalább is nem láthatóan működnek. Azt azonban tudjuk, hogy a romániai munkásság sohasem szűnt meg hangoztatni — ha egyszer-másszor a tények ellenkező látszatot is mutattak, — hogy nemzetközi alapon áll, rokonszenvezik az amszterdami internacionáléval és ez utóbbit nem szívesen adja föl egy kisantant-internacionálé kedvéért, mert mondanunk sem kell, hogy *e két internacionálé nem azonos és a „kisantant-internacionálé” pedig már elképzelésében negációja a szociális törekvéseknek*. Ez a kisantant-internacionálé éppoly mondvacsinált, erőszakolt kisantant-képlet, mint amilyen a gazdasági kisantant terve és valószínűleg éppen úgy a lomtárba fog kerülni, mint amaz.

A „Szamosujvári Kereskedelmi Bank” bukásának bűnügyi főtárgyalása

A téglagyár és a fedezetnélküli kölcsönök okozták az összeomlást

(Dej-Dés, február 13.) A dési törvényszék ma délelőtt folytatta a Szamosujvári Kereskedelmi Bank igazgatóinak bűnperében a főtárgyalást. A mai napon elsőnek Ajan Jenő vádlottat hallgatták ki, aki a következőket mondotta:

— 1927 végeig csupán a bank levelezését végeztem Semlyén Aurél utasítása szerint, akinek intézkedése nélkül sem én, sem más nem vehetett ki pénzt a bank pénztárából.

A téglagyár döntötte bukásba a bankot

Majd az elnöknek azon kérdésére, hogy miért mutatott ki a bank az 1927. évvégi mérlegben 1 millió 120 ezer lej veszteséget, holott 1926-ban több mint 500 ezer lej nyeresége volt a pénzügyi helyzetnek, így felelt:

— Ezt a téglagyár bukása okozta. A bank megszerezte a téglagyári részvények 90 százalékát és jó üzletnek remélve azt, nagy gondot fordított a gyár kezelésére. Új gépeket szereztek be, renoválták az egész gyárpéleket, raktárakat építettek, ami horribilis költségbe került. Midőn a gyár üzletmenete megíngott, a bukás elkerülésére Semlyén Károlyt felmentették a téglagyári alkalmaztatása alól, Semlyén Aurélnak pedig ötezerre csökkentették fizetését és más takarékosági intézkedéseket is fogantatosítottak, de a téglagyár bukását már nem tudták megakadályozni.

A tanúk vallomása is megegyezett abban, hogy a bank romlását a téglagyár csődje idézte elő.

A Sajovics-féle kölcsön

A mai tárgyalás egy másik fontos mozzanata a Sajovics-féle kölcsönügy volt. A Sajovics cég, mint a Keleti Újság tegnapi számában közölte, több mint egymillió lejjel tartozott a banknak. Ebből az összegből 310 ezer lej bonifikáltak a cég csak 700 ezer lej fizetett vissza. A vádlottak azzal védekeznek, hogy ezt a 310 ezer lejt azért engedték el, hogy a többi 700 ezer lejt megmenthessék. Ez az összeg 10 ezer lej hiányával be is folyt a bank pénztárába. Ezenkívül Sajovicsnak mintegy 180 ezer lej követelése volt a bankkal szemben, mert a téglagyár részére deszkát és egyéb anyagot szállított volt. De ez az összeg is benne foglaltatik a 310 ezer lejes bonifikálásban.

A bíróság érthetetlennek találta, hogy a 180 ezer lejes követelés miért szerepel a bank könyveiben, holott a téglagyárnak külön könyve volt ennek az összegnek abban kellett volna feltüntetnie lennie. Ezzel kapcsolatban azonban a vádlottak kitérő feleletet adtak.

A továbbiakban Bocsánczy János kijelentette, hogy a 2 milliós disznóhizlaldára nem 6 vett fel pénzt s az ügyletben nem 6 volt társ Ajan Jenővel, hanem dr. Lászlóffy István.

Elusztott a bank aggasztán elnökének 1.800.000 lejes vagyona

Megállapította a bíróság, hogy a 84 éves Ajan Lukácsnak, akit a törvényszék vádlottként idézett meg, vajmi kevés köze van a bank bukásához. Ő a pénzügyi helyzetnél elnöki címet viselt. De Semlyén Aurél mellett csak egy hatáskör nélküli báb szerepét játszotta. A bank bukásával egymillió 800 ezer lej értékű vagyona uszott el, ami nagyrészt kész pénzben és részvényekben szerepelt a bankban.

A vád szempontjából nagyjelentőségű

titkos pénztárkönyvre vonatkozólag kijelentette Ajan Lukács és Bocsánczy János, hogy nem tudtak róla. Ők is, valamint a többi vádlottak, azzal indokolták a titkos pénztárkönyv szükségességét, hogy abba a látszatalkokat jegyezték föl, amiket az alaptőke felamelésére akartak fordítani. Itt szerepel egy hatszázezerlejes tétel is, amelyről még nem derítették ki pontosan, hogy miért került a titkos jegyzetek tételei közé.

Ajan Jenő kijelentette, hogy mikor a betétesek megrohanták a bankot, 6 adott száz-tízezer lejt, hogy kielégítsék őket. A teljes betéteket nem fizették ki, csak a betétek után járó kamatokat. Majd később az igazgatóság határozata folytán ötezer lejt a kisebb betéteseknek. Ennek megfelelően 1920 január 15-ig körülbelül 1 millió 110 ezer lejt fizettek. A bank ekkor még nem volt fizetés-

Halálos autószerencsétlenség Kolozsvár közelében

(Cluj-Kolozsvár, február 13.) Halálos kimeneteli autószerencsétlenség történt tegnap a Kolozsvár közelében levő Kolozsgorbó és Solyomtelke között. Papp Simon révkórtvélyesi lakos bérelt autón indult haza. Délelőtt 11 órakor a Szászfenés-felé vezető úton. Alig hagyták el Kolozsgorbót, a nagy gyorsasággal haladó Fiat-gépet egy fordulónál a sikos talajon nem bírták kellőképpen kormányozni és a gép nekirepült egy utasú fának. A levegőben szétzillogva lőve

képtelen. Semlyén Aurél ebben az időben mentették fel ügyvezető-igazgatói állásáról és a vezetést Ajan Jenőre és Bocsánczy Jánosra bízta, akinek sikerült is megnyugtató rövid ideig a részvényeseket.

Mit mondanak a szakértők?

A vádlottak kihallgatása után a törvényszék Jonescu Stefan, a Banca Nationala Kolozsvári fiókjának igazgatóját hallgatta ki, aki fontos nyilatkozatokat tett a bank ügykezelésére vonatkozólag. Utána Flórian Gerd dr. ellenőrzőbizottsági tagot hallgatták ki, aki épp úgy, mint Jonescu, kedvező vallomást tett az igazgatókra nézve. Rámagyatott azonban az az igazgatók nagy részegket adtak ki minden fedezet nélkül. Számos példát hozott fel erre vonatkozólag.

Utána dr. Pap Casiu ügyvéd és csődité megmondnok kihallgatása következett, aki azt igyekezett bizonyítani, hogy a banknak milliókra menő követelése van, amit nem lehet behajtani. Szintén az igazgatók mellett vallott. Dr. Szabó Miklós könyvszakértő, aki 1924 óta a bank könyveit akarta modern alapokra fektetni és így hosszú időn át vizsgálta felül a bank ügyeit, kijelentette, hogy a könyvvezetésben mindent rendben talált. Kivüle még két kisebb jelentőségű tanú hallgattak ki, akiknek vallomásai után a tárgyalást csütörtökre halasztotta a bíróság.

kezében Papp Simon nagy ívben kirepült és rázuhant egy kilométer jelző kőre, amelyen

teljesen szétzillogta a fejét.

Az autót vezető Silva Simon szintén súlyos sérüléseket szenvedett, elvesztette eszméletét és mintegy óra hosszat feküdt a harmón fekos hidegben, míg egy arra járó kocsis kiszabadította és beszállította a Kolozsvári kórházra.

A marostordai székelység erdőpanaszai a parlament előtt

A kommercializálási törvény javaslatot tárgyal a a kamara — Az új törvényjavaslatokkal foglalkozott a minis.tertanács

(Bucuresti, február 13.) A parlament szerdai ülésén napirend előtt György József magyarpart képviselő szólalt fel és tudomására hozta a földmívelésügyi miniszternek, hogy

Marostorda megyében az állami erdőhivatal a törvény rendelkezéseivel ellentétben a falusiaktól az erdőterület parcellázásukért minden vagatás alkalmával külön nyilatkozatot kér.

Ez az eljárás nagyon költséges a falusiakra nézve, mivel a nyilatkozatokat közjegyző előtt kell elkészíteniük. Sürgős intézkedést kér az ügyben. Ezután Lotar Radaceanu szocialista az ostromállapot kérdésében interpellált. Kérde, nem volna-e ideje annak, hogy megszüntessék az összes politikai pöröket és utal a Dobrogeanu Ghenea-féle pörre. Beszéde végén

az általános amnesztia kérdését veti fel.

Goga az Averescu-párt nevében kijelenti, hogy a párt elégtétellel vette tudomásul azt, hogy a parlamentben felvetették a Lupas-féle szállítások ügyét. Az Averescu-párt kívánja a vizsgálatok minél gyorsabb lefolytatását, mivel

véleményük szerint Lupas ártatlan

és az országnak is érdeke, hogy ártatlansága kiderüljön.

A napirenden a kommercializálási törvényjavaslat szerepelt, amelyhez elsőnek Pistiner szocialista szolt hozzá. Szerinte a kormány a gazdasági kérdések rendezése tekintetében sokkal radikálisabban kellene eljárnia. Rascanu tábornok az Averescu-párt részéről beszél. Elfogadja a törvényjavaslatot, amely szerinte sok újítást hoz be az állami vagyonok kezelésébe, könnyítéseket, meg-

takarításokat és nagy előnyöket jelent, amelyek kedvező hatása az ország gazdasági életére nem fog elmaradni. Az új kommercializálási törvénynek következményei lesznek a hadsereg egyes intézményeire is.

A kommercializálási törvény vitájához feliratkozott három másik szónok nem jelent meg. Madgearu ipar-és kereskedelemügyi miniszter emiatt indigálódva jelenti ki, hogy ha a szónokok nem jönnek el az ülésre, úgy a házszabályok értelmében kérni fogja a vita lezárását.

A kommercializálási javaslat vitáját csütörtökon folytatják.

(Bucuresti, február 13.) A kormány egyébként tegnap este minis.tertanácsot tartott Maniu elnökletével.

Costachescu közoktatási miniszter beterveztette a középiskolai oktatás végrehajtási utasításait, majd közölte, hogy a nagy hideg miatt az iskolákat hétfőig bezáratta.

Vaida Sándor belügyminiszter ismertette a kormány előtt a községek és megyék költségvetési problémáit.

Raducanu munkaügyi miniszter

bemutatta az új szövetkezeti törvényt, amely rövidesen a parlament elé kerül.

Vaida belügyminiszter ezután beterveztette a rendőrség újjászervezéséről szóló törvényjavaslatot, amelyet Cihoski tábornok hadügyminiszter és Ioanitescu dolgoztak át. A javaslatot a legfőbb törvényelőkészítő tanácsához tették át.

A miniszterelnök ezután beszámolt a stabilizációs kölcsön kibocsátásának menetéről és közölte, hogy a kölcsön lejegyzése a beérkezett távirati jelentések szerint biztosított-nak tekinthető.

A bíróság újabb kifogásokat emelt az EMKE alapszabályai ellen

A „magyar” megjelölés teljes kihagyására kötelezte a vezetőséget — A kultuszminiszter határozott ígérete ellenére is huzzák-halasztják az alapszabályok jóváhagyását

(Cluj-Kolozsvár, február 13.) Az EMKE működése új közjogi helyzetében az utolsó tíz év alatt ugyszólván abban merült ki, hogy energiáját Erdély magyarságának kulturális emelésére és fejlesztésére fordítható tevékenységét a különböző kormányokkal folytatott hadakozásban volt kénytelen elfecsérelni. Először a jogi személyiség elismeréséért folytatott harcot, majd az alapszabály módosítása körül mesterségesen támasztott torlaszok ellen kellett elkeserítő küzdelmet folytatnia. Már-már azt hitték, hogy ez a fárasztó és meddő viaskodás végetér az alapszabály módosítására vonatkozó tegnapi kitűzött törvényszéki tárgyaláson végleg kimondják a megnyugtató bírói határozatot, hogy az EMKE szabadon teljesítheti kulturális programját. A tegnapi törvényszéki tárgyaláson ez a reménye is összedőlt az EMKE-nek.

Az EMKE a magyar világban belügyminiszteri leg jóváhagyott alapszabállyal működött. Az imperiumváltozás alkalmával a román belügyminisztérium ezt az alapszabályt jóváhagyta. 1924-ben a jogi személyiségről szóló törvény életbeléptetése alkalmával az EMKE is beadta kérvényét a törvényszékhez jogi személyiségének elismertetése végett. A kolozsvári törvényszék 1925-ben arra tartott főtárgyalásán arra kötelezte az EMKE-t, hogy a közjogi jelleggel bíró törvényes rendelkezéseknek tegyen eleget a alapszabályait módosítsa a román államtörvények szellemének értelmében. Ezek a módosítások az alapszabálynak egyes kitételeire vonatkoztak. Így például az alapszabályban előforduló „magyar király, magyar hatóságok” foglalmát a bíróság nem találta összeegyeztethetőnek a mai közjogi helyzettel.

Ezeket a módosításokat az EMKE rendkívüli közgyűlésén keresztül vitte. Az EMKE céljai között szerepelt az is, hogy az egyesület a hazafiasság ápolását is munkaprogramjába vette. Az akkori miniszterelnök Bratianu Jonel a hazafiasság ápolásának kikapcsolását követelte az EMKE-től. Ez meg is történt. Hogy az EMKE milyen tojástáncot járt végig, a különböző kormányok ütközői között, arra nézve jellemző, hogy a liberális kormányt követő Averescu miniszterelnök viszont azt követelte, hogy az alapszabályok hazafias célzatu meghatározását ne hagyják ki. Az EMKE ezt is teljesítette. Miután az alapszabályokat a kormány kívánságai szerint teljes egészükben módosították, ismét betérjesztették a törvényszékhez.

Az ügyet tárgyaló Pastera bíró ismét fennakadt a hazafias célzatu tevékenységen és

úgy magyarázta ezt, mint egy subversiv irredenta célzatu működést.

A bíróság felterjesztést intézett a kormányhoz, hogy intézkedjék aziránt, hogy az EMKE „hazafias” tevékenysége az alapszabályokban akként nyerjen kifejezést, hogy a román állameszme megfelelően kidomborodjék. Az EMKE válaszmánya

ennek is eleget tett

s az eredeti szövegéből most már teljesen kiforgatott és az összes retortákon keresztülment alapszabályokat új tárgyalásra tűzte ki a törvényszéken.

Tegnap tartotta meg a kolozsvári törvényszék Sinca bíró elnöklétével az EMKE alapszabályainak ügyében a főtárgyalást. Az EMKE képviselőjében a főtárgyaláson Sándor József ügyvezető alelnök és Bartha Ignác dr. az egyesület jogügyi tanácsadója jelentek meg.

Az előzmények után azt lehetett várni, hogy csak formális ülésről van szó, s a bíróság most már

végleg elfogadja a módosított alapszabályokat. Kinos meglepetésként hatott azonban, hogy

két órás tanácskozás után a bíróság újabb kifogást emelt az alapszabályok 8, 9, 10, 11, 15 és 44-ik szakasza ellen.

A 44-ik szakasz afelől intézkedik, hogy az egyesület megszűnése esetén mi történik a vagyonnal. Az alapszabályoknak ez a pontja úgy határoz, hogy az EMKE ez esetben Kolozsvár városára marad. A bíróság ezzel szemben határozatába ezt a pontot úgy változtatta meg, hogy az EMKE felszámolása után a vagyon különböző jótékony célt szolgáló intézményekre öröklődik. Az előző pontokban pedig

azért akadt meg a bíróság, mert több helyen előfordul a „magyar” jelző. A bíróság a magyar kitételek teljes kihagyására kötelezte az EMKE-t.

Az ítélet érthetően kinos megütközést keltett az EMKE jelenlegi képviselőiben, annál is inkább, mert Vlád Aurél kultuszminiszter Sándor József

A jóvátételi szakértői konferencia a legnagyobb titokban folytatja munkásságát

(Páris, február 13.) A lapok közlik, hogy a jóvátételi szakértői konferencia tárgyalásairól alig lehet megbízhatóbb információkhoz jutni. A delegátusok begomboltok és az újságírók ostromának ellentállanak. A francia főváros rendőrfőnöksége egész detektívtestületet bocsátott a szakértői konferencia rendelkezésére, hogy a tanácskozásokkal kapcsolatosan semmiféle indiszkrétció ne történhessen. A hatalmak delegációi sajtókommunikék kiadásánál a legnagyobb óvatossággal járnak el és mindannyiszor külön bizalmas értekezleten szövegezik meg az újságíró részére kiadandó közléseket.

(Páris, február 13.) Jól informált helyről azt az értesítést közölték a lapokkal, hogy a jóvátételi szakértői konferencia nem fog tovább tartani egy

LUBIN
JLLATSZERGYÁR
alapítotott
Párisban 1798-ban
ajánlja
a
finom parfümek
kivonatából készült
PUDERÉT &
KÖLNVIZÉT

szenátor, — az EMKE ügyvezető alelnökével folytatott magánbeszélgetésében kijelentette, hogy az ő véleményével nem egyezik az EMKE alapszabályai elismertetésének halogatása.

A miniszter egyszersmind ígéretet tett az alapszabályok jóváhagyására vonatkozóan.

Az EMKE az ítélet ellen természetesen írásbeli fellebbezéssel élt, de figyelmébe kell ajánlanunk az egyesületnek, illetve jogi helyzetének azt a tényét, hogy ez az ítélet nem gátolhatja meg működésében, mert az EMKE jogi személyiségét 1925-ben már elismerték.

hónapnál. Ennek oka az, hogy az amerikai szakértők március közepén tul nem maradhatnak Európában. A bizottság fokozott munkatempója arra vall, hogy az amerikaiak miatt tényleg sietniük kell, hogy a jóvátételi-probléma megoldásával március közepére elkészüljenek.

(Páris, február 13.) Az Excelzior szerint a szakértői konferencián felmerült gazdasági problémák szoros kapcsolatban vannak jogi-politikai kérdésekkel, amelyek fessegetése messze elvezet a Dnyester kiegészítésére irányuló egyenes gazdasági iránytól. A lap szerint a szövetségi adósságok megállapításánál Amerika nem vett tervbe utórevíziót az adóssok fizetőképességének alapjául.

Az erdélyi magyarság több fontos kulturális problémájáról tanácskozott a kath. Státus igazgatótanácsa

(Cluj-Kolozsvár, február 13.) Az erdélyi róm. kat. Státus igazgatótanácsa ma délután tartotta meg gróf Majláth Gusztáv püspök elnöklété alatt rendes havi ülést, amelyen adminisztratív jellegű folyó ügyeken kívül több olyan kérdés került megbeszélésre, amelyek az erdélyi katolikus magyarság szempontjából elsőrendű fontosságúak.

Az igazgatótanács meghallgatta annak a bizottságnak a jelentését, amely — mint ismeretes, — előterjesztette volt a kormánynak az erdélyi katolikusok memorandumát. Beszámolt a bizottság a memorandummal kapcsolatos megbeszélésekről, amelyeket az emlékirat átnyújtói különösen a miniszterelnökkel és a közoktatásügyi miniszterrel folytattak, valamint az ebben a kérdésben felmutatható eredményekről. Az igazgatótanács megtette az intézkedéseket a további lépések tárgyában.

Foglalkozott azután a nagyszabani Teréz-árvaház ügyével, amelynek mintegy

kétharmad részét még mindig lefoglalva tartja az állam, anélkül, hogy erre bármiféle jogalapja lenne.

Az igazgatótanács felkérte Majláth püspököt, hogy interveniáljon a népjóléti miniszternél és a miniszterelnöknél a fontos szerep betöltésére hivatott magyar katolikus nevelőintézet érdekében.

Szobakerült a tanácsülésen a esikszeredai státsi gimnázium nyilvánossági joga. Ez ugyanis

az egyetlen státusi gimnázium, amely jelenleg csak ideiglenes nyilvánossági joggal bír.

A státus Gyárfás Elemér dr. szenátort és Willer József képviselőt fogja felkérni, hogy ebben az ügyben közbenjárjanak a kormánynál.

Megütközéssel vette tudomásul az igazgatótanács a közoktatásügyi minisztérium azon rendelkezését, amely

az eddig magyar nyelven tanított alkotmányt a román előadási nyelvű nemzeti tárgyak közé sorolja.

Végül megtárgyalta az igazgatótanács a vallási törvény most készülő végrehajtási utasításával kapcsolatban a magyar katolikusságra váró feladatokat. Leszögezte azokat a vezérelveket, amelyek szerint a végrehajtási utasítás módosítását katolikus részről szorgalmazni kell.

Sajtkészítők figyelmébe!

A legkittünőbb sajt a swe zi tejoltóval készült. Hatasos nem romlandó készítmény. Egger & Co. Rt. vegyészeti gyár Cluj. — Ugyanott kapható a sajtkészítés kézikönyve 20 lei előzetes beküldése ellenében.

Tudja-e, hogy már mindenütt kapható a

MATILD-VIZ

Kolozsvár viz nélkül

Még néhány nap és Kolozsvár egész közönsége talán teljesen viz nélkül fog maradni. Még akkor is, ha tovább tartana az enyhülés, mert a hőmérő néhány foknyi emelkedése ellenére, a vízvezetési csövekben tovább terjed a fagy. És nem hallatszik egy szó sem arról, hogy a polgármester nyugtalanul törné a fejét, vagy hogy szakértők sürgős ankétját hívták volna össze a városházán. Kolozsvár közönségének jórésze nem tud hozzájutni egy korty ivóvízhez, a magánlakásokban óránként kétségbeesőbb a helyzet és a városháza nyugalma nem zavarja a kolozsvári polgárságnak ez a magánkétségbeesése. A városházán a számok eszlopain szoktak tornászni: mennyit hajtottak be a taxákból, adókból s mennyit lehet még kiperéselni a kolozsvári emberekből. És mennyit főképpen a vízdíjakban? Mert ez a nagy tétel a városi költségvetésben. A vízdíjat szedik és hajtják, de közben a víznélküliség szomszja nyomorgatja Kolozsvár lakóit.

Mert csodálatos nyugalommal nézi a kolozsvári polgár az eseményeket. Pontos híradásokat olvas a lapokban arról, hogy Európa legtávolabbi apró városaiban is milyen zavarokat idézett elő a rendkívüli nagy hideg s milyen óvintézkedéseket fogantatosítottak, a közüzemek szolgálatainak fenntartása végett. A kolozsvári polgár olvassa a kolozsvári újságokban, hogy Párisban a városi hatóságok az utcáskokra is kályhákat állítottak fel, hogy a járókelők megmelegíthessék a kezüket. Ez Páris és kályha. Olyan nagyra vágyók nem vagyunk, hogy ha sonló álmaink legyenek. De olvashatjuk a kolozsvári újságokban is, hogy például a magyarországi kis Pécsen a vízvezetési főcsöveket hogyan kellett hirtelen megóvni a fagytól és sikerült a magánházakat megmenteni a vízvezetési csövek befagyásától. Olvashatjuk az újságjainkban, például a pontos kimutatást arról, hogy Bécsben kétszáz magánlakásban befagyott a víz és milyen nagy gondot okoz az az osztrák főváros vezetésének. Bécs nagy világmetropolis, nem annyi a magánlakások száma, mint Kolozsváron. De itt minden bizonnyal több lakásban fagyott be a víz, mint kétszáz. Egész utcák vannak, amelyeknek lakossága teljesen viz nélkül maradt. S amikor a lapokban azt olvashatjuk például, hogy Prágában „több mozdony csöve megrepedt” a nagy hidegtől, mégis csak eszünkbe kell jusszon, hogy mennyivel szerencsésebb a csehek népe a hideg szenvedéseiben, mint Kolozsváré, mert itt rengeteg lakóháznak a vízvezetési csöveit repesztette meg a fagy. De nem találunk sehol hírt arról, hogy a városnak ez a mind elviselhetetlenebb helyzet valami gondot, fejtörést okozna. A város felhajtja a vízdíjakat akkor is, ha nem ad egy cseppnyi vizet sem, tehát könnyebb a dolga, ha vízszolgáltatás nélkül szedi be a milliárdokat a nem szolgáltatott víz árán.

Nem a vízművek hibája, hogy a csövek befagytak. Egyáltalában nem. Nem is a vízművek ellen szól ez a felsóhajás. De a városházán mégis csak tudomásul kell venni, hogy a lakosság nagyobbik része teljesen viz nélkül maradt s a vezetéken a fagy napról-



Szeles és viharos időben

ne várjon, míg a bőr durva és érdes lesz, hanem vegye elejét

NIVEA-KRÉMMEL

Dörzsölje be vele alaposan minden este, lefekvés előtt, de nappal is mielőtt a bőr megfagy, kimegy, az arcát és a kezét. Csak a NIVEA-KRÉMBEN bennlevő bőrrokon, Eucerit teszi külsőségét szép és fiatallá.

Dobozokban és tubusokban kapható.

napra terjed, fokozódik. Ma-holnap nem lesz egyetlen ház, amelynek víze lenne. És ki fog itt segíteni? A lakosok képtelenek arra, hogy magukon segítsenek. Minden lakásban napok nehéz nagy munkája volna a felbontás és kiolvasztás, még akkor is, ha ez lehetséges volna. Annyi magánszerelője nincsen a városnak, hogy ezeket a munkákat elvégezhessék s amit végeznek, a helyzetet kihasználva, horrorilisan megfizetik. Az is valószínű, hogy az utolsó évtized építkezéseinek nem ügyeltek a vízvezeték csőhálózatának olyan beépítésére, amilyent a város megkö-

vetelhetne minden építettől. Mi fog itt történni? A város közönsége viz nélkül kénytelen kivárni a virágos májust, hogy szomszját enyhíthesse? Lehetetlen, hogy valamilyen városi akció ne volna szükséges és ne volna lehetséges. De a vízhiány nyomorúságaival kétségbeesve küzdő kolozsvári polgár szeretne legalább annyit látni, hogy a polgármesternek egy kis gondot okoz a lakosságának az inséges helyzete s hogy a városházán a tanács urak, vagy valakik egy kicsit törnek a fejüket azon, mit kellene egy gondos város vezetésének csinálnia.

Nyolc évi börtönre ítélték Dobrogheanu kommunista vezért

(Bucuresti, február 13.) A Dobrogheanu Gherea-pör tárgyalásán szerda délelőtt a védőügyvédek mondták el beszédeiket. Hangzottak, hogy a vádlott ellen nincsen konkrét vád és a királyi ügyész is csupán politikai magatartását tartotta elítélendőnek. A bíróság ezután Dobrogheanu Ghereának adta meg a szót. A vádlott hangsúlyozta, hogy véleménye szerint neki nincsen olyan bűne, amely ellen a büntető törvénykönyv büntetést szab ki. Nem bizonyítható be az, hogy ő

a kormány ellen idegen állammal szövetséget kötött volna, ezért pedig az alkotmány értelmében senki sem ítéltető el. A bíróság fél egykor tanácskozára vonult vissza és négy nappal később kihirdette az ítéletet, amelyben Dobrogheanu Ghereát idegen kormányral a romániai belső rend megzavarására irányuló szövetségben bűnösnek mondotta ki és 8 évi börtönre ítélte. A vádlott fellebbezett.

Budapesten eddig 300.000 ember betegedett meg influenzában

(Budapest, február 13.) A közigazgatási bizottságban kimerítő jelentést tett az influenzáról a tisztifőorvos. Szerinte eddig Pesten egyáltalán nem volt spanyolnátha. Influenzában ellenben eddig körülbelül 300 ezer ember betegedett meg. A kórházban összesen 1300 beteget kezeltek, ebből 7 halt meg. Kerületekben és magánlakásokban az influenzás megbetegedések következtében elhunyt 21 ember, tehát 20.000 emberre esik egy haláleset. Ez a halálozási arányszám a külföldi esetekhez viszonyítva igen alacsony.

A tisztifőorvos ezután beszámolt arról, hogy milyen intézkedéseket léptetett életbe abból a célból, hogy a kórházban kellő számú ágyak fogadhassák a betegeket.

A kerületi orvosok minden influenzás beteget ingyen részesítenek segélyben. Szegény-ségi bizonyítványt a járvány tartamára nem kérnek. A kávéházakat és éttermeket utasította a megfelelő szellőztetésre. Beteg alkalmazottak nem szabad a vendégeket kiszolgálni. Ugyancsak fokozottabb szellőztetéseket rendelt el a mozgókban és a színházakban. Érintkezésbe lépett a BESZKAR vezetésével, hogy a kalauzokat és vezetőket szolgálatbalépésük előtt vizsgálják meg, hogy csak egészséges emberek teljesíthessenek szolgálatot. A villamosokon hirdetőket tesznek közzé, amelyekben figyelmeztetik a közönséget, hogy ne köpködjön s ha tüsszent, a kezét tegye maga elé.

Mint Debrecenből jelentik, itt bezárták az elemi iskolákat, az influenza- és kanyarójárvány miatt.

Scholtz Kornél, népjóléti miniszteriumi orvos-államtitkár, pontos statisztikát készített a járvány jelenlegi állásáról. Ezek szerint az elmúlt héten az ország egész területén, a főváros kivételével, 314 súlyosabb természetű influenzás megbetegedés fordult elő, amelyekből szövődő komplikációk támadtak. A betegek közül 44-en haltak meg.

A Tuka-ügy miatt szakadás fenyeget a szlovák néppártban

(Prága, febr. 13.) Juriga és Tomanek vádakat emeltek a Tuka-üggyel kapcsolatban Hlinka ellen. E vádak nem maradnak következmény nélkül, mert a párt kettészakad. A Szlovák című lap nagy felháborodással nyilatkozik a két képviselő eljárásáról.

Dr. Pappné Györi Irén és Benjámín Rózsika

szőnyegszövő- és javító üzeme

készít a legjobb, legizlésebb szőnyegeket és tökéletes szőnyegjavításokat

Cluj, Str. Sincal (volt Hegedüs Sándor-u.) 14 sz.

Szalonna

és disznózsir

vagon és kisebb tételekben legju-
lányosabban

„Atlantis” cégnél Timișoara
Str. General Jofre (Török-utca) No. 10.

Tavaszi ruhák festése tisztít és megkezdődött Czinknél Cluj

Március 15-én háromnapos kongresszusra sereglik össze Buffalóban az amerikai magyarság

Amerikában is nemzeti öntudatra ébrednek a kisebbségi népek — „Százféle zászló alatt egymás ellen küzdöttünk eddig”, — mondja a kiáltvány, amelyben 27 lap szól az amerikai magyar néphez

(Cluj-Kolozsvár, február 13.) A nemzetek nagy olvasztó kemencéjének nevezték eddig Amerikát. S valóban: a kivándorló abban a pillanatban, amikor lábát az Egyesült Államok földjére tette, s bizonytalan léptekkel elindult önként választott új életének küzdelmes útjain, lelkében feloldotta a kötelékeket, amelyek régi közösségeihez fűzték s nem várt egyebet, mint nehéz munkájáért megélhetést és boldogulást.

Multak azonban az évtizedek. Az embercseppekből, amelyek szüntelenül szivárogtak a tulsó partról, lassanként tavak gyűltek. A kivándorlók kis társadalmi, amelyeket a közös nyelv, a közös mult hozott össze. Intézmények születtek: egyházak, egyesületek, társas házak, hírlapok, amelyek új, gyakorlati kötelékekkel gyarapították a régieket. De gyarapodott az emberek jóléte és ezzel együtt az önértéke.

Akik közvetlen észlelethől ismerték az amerikai élet óriási vonzó erejét, mindezt muló jelenségnek tartották. Az utolsó állomásnak a teljes eltűnés előtt az óriási olvasztó kemencében.

Ugy látszik azonban, hogy az emberi természet és a társadalmi fejlődés törvényei alól Amerika sem kivétel.

Kiáltvány Amerika magyar Népehez!

Erre enged legalább is következtetést az az ujságszám, amelyet amerikai barátaink juttattak el hozzánk. Az amerikai magyarság elérkezettnek látta az időt, hogy ezentul egységesen és szervezeten szálljon sikra érdekeiért a nagy szabad országban, ahol eddig egyenként s külön alig esett latba a magyar. Hosszas és megfontolt előkészület után

huszonhét magyar lap egy napon nemzetgyűlésbe hívja a sok százezer főnyi amerikai magyarságot,

hogy ezentul maga intézhesse a maga sorsát választott szervei útján.

De beszéljen maga a kiáltvány:

„Szólunk mindenkihez, aki magyar földről érkezett ide: jöjjetek és cselekedjete.

Sok százezeren vagyunk, akik évtizedek óta egy sorsban dolgozunk magunkért, egymásért és lélekbeli országunkért Magyar Amerikáért. Multunk, jelenünk és jövőnk és ami dolgunk van, az a mi dolgunk...

Illó, hogy összeüljünk. Apáink és gyermekeink szavát halljuk minden óránk minden percében. Elkövetkezett az ideje a végső rendelkezésnek. Bányában, gyárban, földek művelésében, betűvetésben és érzések magyarázásában élünk és foglalkozunk. Kézzel, észszel, szívvel dolgozunk. Ezer és ezer magyar közösségben, amiket mind-mind magunk alkottunk. És nincs közöttünk egy sem, hogy napnyugatnak tart már életünk s ami dolgunk van, azt el kell végeznünk. mert

érzéseinket nem adhatjuk többé árendába senkinek,

hiszen számtalanszor tapasztaltuk már, hogy közéletünk árendásai milyen vakmerően kufarkodnak mindenkoron legszentebb ügyeinkkel is.

Magyarok! Ez nem mehet így tovább! Mi sok százezeren vagyunk és mindnyájunknak

bele kell szólnunk abba, ami velünk,

Ha köhög, rekedt, meg van hűlve vegyen egy üveg mesés hatású SIROL-t

(Örv. védve). Tüdőbetegek is kitűnő eredménnyel használják. Egy üveg 100 Lei. Kapható Dr. SIROL gyógyszerboltban Cluj, Piața Unirii 4, továbbá minden nagyobb vidéki gyógyszerboltban.

értünk, vagy általunk történik.

Magyar Amerika nem fejedelemség, hanem szabad magyarok országa! Ki kormányozza más, mint önmagunk?

Nem nyugszunk bele ezentul semmiféle zászlóbontásba vagy megmozdulásba addig, amíg népünk minden intézménye, magyar falvaink minden kiküldöttje tanácsba nem gyűl és el nem határozza a cselekvést. Vezért is csak olyat követünk, akit országos tanácskozás jelöl ki erre a szerepre!

Mi, akik mindezt Magyar Amerika népe nevében felszólalunk, közös ügyeink megbeszélésére és állandó magyar fórum megteremtésére a Newyork állambeli Buffalo városába 1929 évi március 15-ére és ezt az örökéletű magyar emléknapot követő két nap tartamára

Nemzetgyűlést hirdetünk

és minden magyar közösséget, egyházat, magyar együletet, minden más ilyen szervezkedést és a magyar sajtónak minden organumát felszólítjuk, hogy

a nemzetgyűlésre követet küldjön.

Háromszázmillió gyógyszerpanamát leplezték le Bukarestben

Bucaresti, február 13. Az Adeverul legutóbbi számában újabb nagy gyógyszerpanamáról ír, amelyet Inculetz minisztersége alatt követte el. A lap szerint ekkor 560 millió lej értékben hoztak be gyógyszereket az országba, olyan gyógyszereket, amelyeknek

Elismervén egyuttal minden igaz magyarnak a jogát arra, hogy az országos tanácskozáson megjelenhessék. Munkaprogramunk teljes:

Gyermekeink magyar sorsa,

egyleteink jövője, árváink ügye, öreg magyarok istápolása, az új utakra forduló irányítása, minden jövőnk, ami gondunk. Cé-lunk béke és munka! Közös ügyeinket minden más érdektől függetlenül kívánjuk elintézni. Dolgaink méretéhez illő országos tanácskozásban.

Magyarok jöjjetek és cselekedjete.

Vagyunk és maradunk magyar testvéreinknek igaz testvérei!

Eddig a kiáltvány, amelynek olykor szinte biblikus hangja bizton minden magyar szívébe markol, különösképen azonban a kisebbségi magyaréba, aki immár tíz év óta tudja, hogy mit jelent az, ha legszentebb ügyeiről róla, nélküle mások intézkednek.

Ez az amerikai mozgalom minden figyelmünket megérdemli. Nemcsak azért, mert idegenbe szakadt testvéreink dolga. Rendkívül figyelemre méltó azonban azért is, mert ha ezt a szervezkedési törekvést siker koronázza, úgy ez újabb és ugyancsak csattanó bizonyíték amellett, hogy a nemzeti szabadság és kulturális önrendelkezés akarata a fejlődő ember öntudatának kiirthatatlan alkotórészévé vált, amelyet a világ berendezésénél előbb-utóbb alapul el kell fogadni.

Ez pedig az európai nemzeti kisebbségek számára, akik csaknem mindenütt a többségi népek megsemmisítő akaratával állanak szemben, vigasztaló és biztató jelenség.

Dr. S. I.

Nyugaton nem enged a hideg

A Fekete tengeri kikötők is mind befagytak

(Bucaresti, február 13.) Constanzából jelentik, hogy a Fekete-tenger partja 1 kilométer távolságban befagyott, ami 50 éve nem történt meg. A beérkező hajók, utjukban mindenütt uszó jégdarabokkal találkozhatnak. A CFR vonalain a forgalom nagyjában normálissá vált, különösen a fővonalon. Néhány vonalon egyelőre csak a személyforgalmat bonyolítják le. Erdélyben általában enyhülés mutatkozik.

Szófiából jelentik: A bolgár hajózás teljesen megszűnt, mert a Fekete-tengeri kikötők mind befagytak.

(Berlin, február 13.) Ideérkezett jelentések szerint,

Lengyelországban

egész területén ma éjjel minus 30 fok alatt volt a hőmérséklet. Az ország keleti részében több ponton minus 45 fokot mértek. A vilnai vajdaságban 26 ember megfagyott.

Csehországban

tovább tart a hideg, Budweisban ma éjszaka 11 órakor ismét minus 44 fokra szállott alá a hőmérséklet. A város környékén a vadállomány-nak több mint 3/4 része elpusztult a dermesztő hidegben.

Párisi jelentés szerint

Franciáországban

is szokatlanul zordra fordult az időjárás. Az ország számos pontján igen erős havazások és hófúvások vannak. A hőmérséklet helyenként minus 35 fokig szállott alá. Párisban tegnap este minus 18, Strassburgban minus 20, Reinban minus 23 Celsiuszt mértek. A legenyhébb volt a déli partvidék egy szakaszán

minus 8 és Cherbourgban, ahol minus 15 fokot mutatott a hőmérő.

Belgrádi jelentés közli, hogy

Jugoszláviában

a hóvihár újabb hőmérsékletsüllyedés mellett tovább tart.

Két vonatot szállító komp ezer-hatszáz utassal befagyott

(Berlin, február 13.) Kopenhágai jelentés szerint, a Malmö—Kopenhága közötti vonalon két vonatot szállító komp, összesen mintegy ezerhatszáz utassal, befagyott a tengerből jégébe. A jégtörőhajók mindeztideig képtelenek voltak a kompot megközelíteni. A mentési munkálatokat tíz jégtörőhajó közreműködése mellett, nagy apparátussal folytatják.

A hideg Magyarországon

(Budapest, február 13.) A hőmérséklet Szombathelyen minus 19, Szeged 17, Debrecen 16, Budapest 18. A havazás következtében a villamoskocsik közlekedése csak nagy akadállyal történik. A hó ellapátolására 2500 munkást akartak felvenni, de csak 581 jelentkezett. A miskolci iskolákban beszüntették a tanítást, mert a kereskedelmiben 30 diák és egy tanár füle lefagyott.

Budapesten egy ismeretlen ezer mázsa szenet osztott ki a szegényeknek. A ma reggeli kiosztáshoz ezernél többen jelentkeztek, a tömeg azután négyezerre emelkedett. A sorbaállásnál háromszor vonult ki a mentők, hogy a fagyottaknak segítséget nyújtsanak. A szén ára hatról kilenc pengőre szökkent fel.



A szobák árai redukálva, a tarifát 20%-os és 15%-os-al redukalluk. Telefon: 311/45 359/18.

A központi kisajátítási pénztár a perek egész tömegét indította meg a kisajátítási árak megáldapítása miatt

(Oradea-Nagyvárad, február 13.) A földművelésügyi minisztérium mellett működő központi földosztási pénztár perújítási keresetet nyújtott be a nagyváradi táblánál, a nagyváradi görög katolikus püspökség ellen, az ettől kisajátított 170 ezer holdnyi terület árának bírói megállapítása miatt.

A püspökségnek tudvalevőleg leginkább Dél Biharban, főleg a Biharhegységben és annak környékén, Biharfüreden Bondaraszón, Fenesen és Remecen vannak óriási kiterjedésű fenyő, tölgy és bükk-erdőségei és legelői. A földreform során 1923-ban, a püspökség birtokából 160 ezer hold területet, főképpen erdőségeket sajátítottak ki.

A helyi és a megyei agrárbizottságok a területek kisajátítási árát holdanként 10 lejtől 20 lejig állapították meg, holott a nagyjából 45 ezer lejt is megér. A nevezetesen ármegállapítás ellen a püspökség a nagyváradi táblához fellebbezett és kérte a kisajátítási árak felemelését. A tábla 1927. év őszén foglalkozott a nevezetesen ármegállapítással és helytadva a püspökség fellebbezésének, a kisajátítási árát felemelte olyanképpen, hogy a felemelés alapján a nagyváradi görög katolikus püspökség 170 ezer holdnyi eredeje és legelője értéke fejében 153 millió lej névértékű kisajátítási kötvényt kapott, tehát körülbelül

100 millióval többet, mint amennyit a bizottság megállapított.

Több, mint egy év elteltével fordulat következett be a már elintézettnek vélt ügyben. 1928. év őszén ugyanis a központi pénztár perújítással élt a nagyváradi táblánál és kérte, hogy a tábla adjon helyet a perújításnak és

szállítsa le a már jogerőre emelkedett kisajátítási árát.

A perújítási kérést két érvvel támasztották alá, az első az volt, hogy az állam és nem a Pénztár ügyvédje kapott idézést a püspökség fellebbezési tárgyalására és hogy az államügyvéd nem kapott a Pénztártól erre speciális felhatalmazást, másodsor pedig azzal, hogy a tábla által megállapított kisajátítási árak túl magasak és ebben a tekintetben a fel-

lebbezés a táblát kérte adatok összegyűjtésére.

A tábla a perújítás tárgyalására január 22-ikét tűzte ki. A központi kisajátítási Pénztár részéről Pop Viktor dr., a jogügyi osztály főnöke jelent meg, míg a görög katolikus püspökséget Bleda László dr. képviselte. Bleda dr. kérte a perújítási kérelem elutasítását és ebben az irányban számos érvet hozott föl. Kimutatta, hogy agrárügyekben sem a külföldi, sem a belföldi törvények nem engedik meg, illetve elvöl kizárják a perújítást. Utalt arra, hogy

Megalakul a kormánypárti képviselők moldvai csoportja

(Bucuresti, február 13.) A besszarábiai képviselők egy csoportjának magatartása arra készítette a moldvai kormánypárti képviselőket, akikhez a besszarábiaiak egy csoportja is csatlakozott, hogy külön egy moldvai blokkot létesítsenek, amely tegnap este az Enescu-étteremben meg is tartotta az első társasvacsoráját.

A kormány tagjai a minisztertanács miatt nem vehettek részt a moldvai blokk megbeszélésén, a besszarábiai vezetők közül Pelivan és Bogos voltak jelen. Az akció célja Moldva speciális ügyeinek felkarolásán kívül Stere közigazgatási reformtervezetének a paralizálása.

Az új vámtörvény radikális ellenőrzés alá veszi a vámszemélyzetet, hogy lehetetlenné tegye a visszaéléseket

Bucuresti, február 13.) Szerdán az ipar- és kereskedelemügyi minisztériumban Madgearu miniszter elnöke alatt az új vámtörvény összeállítására kiküldött bizottság ülést tartott. Értesülésünk szerint az új vámtörvény egyik fontos intézkedése lesz az, amely

radikális ellenőrzés alá veszi a vámszemélyzetet, úgyhogy ennek a részéről a jövőben a visszaélések lehetetlenek lesznek. A törvény javaslat mintáján a jelenleg érvényben lévő német és francia vámtörvényeket veszik.

Nagyvárad egyházai és társadalma egymillió lejt áldoznak a tél nyomorának enyhítésére

(Oradea-Nagyvárad, február 13.) Kedden délután a nagyváradi városházán a népjóléti osztály vezetősége értekezletet tartott, amelyen borzalmas képe tárult fel a nagyváradi szegénységnek.

Az egyik előadó elmondta, hogy a város területén mintegy 800 olyan helyen járt, ahol a 30 fokos hideg mellett is hideg volt a kemence. Az értekezlet elhatározta, hogy az egyházak vezetését kéri fel az akció támogatására s ezen az alapon szerda délelőtt a városházán újabb ankét volt, amelyen Májer Antal római katolikus apostoli kormányzó, Frentiu görögkatolikus püspök, Kecskeméti Lipót dr. főrabbi, Majorescu prefektus és Ciorogariu görög keleti püspök kiküldöttjei vettek részt. Sulyok István püspök betegsége miatt nem jelenhetett meg.

Az értekezlet megállapította, hogy az akció eredményes keresztül viteléhez egymillió lejtre volna szükség, amelyet a város tehető polgárainak hozzájárulása révén remélnek megszerezhetni. Mivel azonban a gyűjtés eredményes lebonyolításához hosszú időre van szükség, Szemere Miklós, a Bihar megyei Takarékpénztár vezérigazgatója kijelentette,

hogy amennyiben az egyházak garantálják az összeg összegyűjtését, a Bihar megyei Takarékpénztár hajlandó folyósítani az összeget.

Az egyházak jelenlévő képviselői garantálták az összeg összegyűjtését és így az egymillió lejt a nyomorakció kézhezkapja. Ezt a tekintélyes summát a város által adott huszezer lejjel és más összegekkel együtt részint készpénzben, részint fa és egyéb természetbeni segély formájában juttatják el Nagyvárad nyomorgóihoz.

Bombayban nagy nehezen készül helyre állítani a rend

(London, február 13.) A Reuter távirati iroda bombayi tudósítójának közlése szerint a nyugalom lassanként kezd helyreállni. Az üzleteket már kinyitották s a gyárakban megkezdődött a munka. A véres zavargásoknak 137 halottja van s csaknem nyolcszáz embert ápoltak sebesülten a kórházakban. Az utóbbi napokban a polgárháború résztvevői közül 498 embert tartóztattak le.

Butoraink tartóssággáért garantálunk!

Ne sajnálja az utat

Marosvásárhelyre

és győződjék meg arról, hogy

jól, olcsón és szepen

részletfizetésre is

Székely és Réti

butorgyárban vásárolhat.

Zongorák és pianók nagy választékban!

Rajzaikkal utazónkat meghívásra kiküldtük!

HIREK

666

Telefonszámaink:

508. Szerkesztőség és kiadóhivatal Piata Unirii (volt Mátyás király-tér 4.)

364, 694. Nyomda Str. Universitatii (volt Egyetem utca 3.)

Előfizetési áraink:

Egy hónapra 100 lej, negyedévre 300 lej, félévre 600 lej, egy évre 1200 lej.

Cikkeink utánnyomását csak a Keleti Újság megnevezésével engedjük meg.

Felölös szerkesztő: SZÁSZ ENDRE.

•••

— Csütörtökön lesz Bukarest és Budapest között az első hivatalos telefonbeszélgetés. Bukarestből jelentik: Csütörtökön délután 12 órakor fog megtörténni Bukarest és Budapest között az első hivatalos telefonbeszélgetés, amelyet a román posta vezérigazgatója folytat le, a magyar posta vezérigazgatójával. A hivatalos beszélgetés után a vonalat átadja a közönségnek.

— Buzdugán régens fia nemzeti parasztpárti képviselőjelölt. A megüresedett vlasci képviselőmandátumra a kormánypart Buzdugant, a régens fiát jelölték. A liberálisok jelöltje: Juga, a Jorgapárt Tasea professzor.

— A miniszterelnök tárgyalásai a sanremói tanácskozásokról. Maniu miniszterelnök tegnap hosszabb megbeszélést folytatott Mironescu külügyminiszterrel a sanremói tárgyalásokról, valamint a Litvinoff-féle jegyzőkönyv aláírásáról.

— A Népszövetség márciusi ülésén szóba kerül a Vatikán képviseltetése. Genéből jelentik: Népszövetségi körökben az a vélemény, hogy a márciusi ülés alkalmával a Vatikán népszövetségi képviseltetésének ügye, ha nem is hivatalos, de mindegyre erőteljes magánbeszélgetések tárgyát fogja képezni. Valószínűnek tartják, hogy abban az esetben, ha a Vatikán felvételét fogja kérni, egy a Népszövetség tanácsában is helyet fognak biztosítani a Szenteknek.

Iskolágyermekeket meghűléstől, náthától mentesít az Anacot-pasztilla rendszeres szopogatása. Egy phiole ára 37 lei.

— Ford ötmillió dollárt adományozott egy Edison-főiskola létesítésére. Newyorkból jelentik: Detroiti jelentés szerint, Ford ötmillió dollárt adományozott egy Edison-muzeum és főiskola létesítésére. A muzeumba összegyűjtik Edison és munkatársainak azokat a műszereit és eszközeit, amelyekkel a találmányokat felfedezniük sikerült. Ford értékes Edison gyűjteményét is ebben a muzeumban helyezik el.

— Határátlépő, kibén gyilkost fognak. A dési szőgyarancia tegnap letartóztatott egy Bárdi István nevű fiatalembert, akiről a megindított vizsgálat folyamán kiderült, hogy 1918. december 2-án, — a forradalmi időkben lelőtt egy őrmestert. A gyilkosság azonban elévült már s így valószínű, hogy csak tiltott határátlépéssel vádolva fogják átadni az ügyészségnek.

— Apróállat tenyésztés Segesváron. Segesvárról jelentik: Kisküüllőmegyei apróállat tenyésztő egyesület folyó hó 17-én, vasárnap kiállítást nyit meg a segesvári Sander vendéglő helyiségeiben. Kiállításra kerülnek tyúk, galambok, kutyák stb. A kiállítás rendkívül érdekesnek ígérkezik, mivel azon a napon lezajlott temesvári, aradi, meg brassói kiállítás kiállítás díjnyertesei és kitüntetettjei fognak részt venni.

— A hideg áldozata. Segesvárról jelentik: Ez előző néhány nappal a segesvári országúton megfagyott hullára leltek. Sikertelen megállapítani a hulla kilétét, Szakács József aranyosfalvi földmives személyében. Segesvár felé tartott s az óriási 30 fokos hideg leverte lábáról, úgy, hogy az országúton lelte halálát.

— Bécs mellett az expressz összeütközött egy tehervonattal. Bécsből jelentik: A Bécs közelében levő Turnstbach-Christan állomáson egy expresszvonat és egy tehervonat összeütközött. A két vonat olyan erővel szaladt egymásnak, hogy mozdonyaik teljesen összetörték. A súlyos sebesültek száma huszonegy. A sebesülteket Bécsbe szállították. Az expressz új mozdonyal felszerelve folytatta útját.

— Románia varsói követe visszaérkezett Moszkvából. Citta Davila varsói követ Moszkvából visszautazott Varsóba, ahonnan rövidesen Bukarestbe érkezik, hogy személyesen számoljon be a külügyminiszternek a moszkvai jegyzőkönyv aláírásának körülményeiről.

— Rablógyilkos támadás egy Hernáducai lakásban. Budapestről jelentik: Hoffmann Adolf kereskedő Hernáducai 7. szám alatti lakását, ahol egyedül a háztartási alkalmazott volt otthon, vasárnap délután zárva találták a hazaérkező házbéliek. Lakost hívták és feltörték a zárt. Az előszoba és a lakószoba dulakodás nyomait mutatta. A felforgatott lakás padlóján betömött szájjal, összekötözve, eszméletlenül hevert öv. Csapora Istvánne hetvenéves cseléd, a kereskedő háztartási alkalmazottja. Csaporaét kiszabadították köteleikből, mire elmondta, hogy egy fiatalember csöngetett be a lakásba azzal, hogy őt Hoffmanné küldte haza az orvosáért. A cseléd gyanútlanul bekísérte a szobába az idegent, ahol az hirtelen szembefordult vele, boxerrel fejbeütötte, majd összekötözte, betömte a száját, azután kifosztotta a lakást. A nyomozás során, a házbéliektől kapott személyleírás alapján, a Keleti-kávéházban elfogták a diktatívek Hirshtenhauer Lajos kereskedőjét, aki ott éppen a rablástól eredő egyik briliáns fülbevalót akarta eladni. A kereskedője nyomban beismerte, hogy ő követte el a támadást, míg társa, Rosenberg Géza vásári kereskedő, öröközte a lakás ajtaja előtt. A főkapitányságon Hirshtenhauer Lajost letartóztatták s ügyében tovább nyomoznak.

Súlyos betegségek emésztik a szervezetet. A legobb ápolás és gondozás mellett is szükség van olyan táplálékra, amely az elvesztett erőket pótolja. Ilyen jól emészthető, kellemes ízű, erősítő tápszer az OVOMALTINE.

— Felfedezték az egyiptomi fáraók alkoholtartalmú rendeletének hieroglifáit. A párisi Intransigeant jelenti Alexandriából, hogy Kairó közelében hieroglifákat fedeztek fel, amelyek Kr. e. 2000-ik évből erednek és arról szólnak, hogy a fáraó alkoholtartalmú rendeletet bocsátott ki. A rendelet ellen azonban az ország orvosi testülete egyenesen tiltakozott és hangoztatta, hogy a rendeletnek gyászos hatása volna Egyiptomra, mert a nép titokban ugys megszegné a rendeletet. A hieroglifák szerint az orvosok véleménye döntött és a király visszavonta a prohibícióra vonatkozó rendeletét.

— Bankot rabolt egy tizenhétéves leány. Newyorkból jelentik: Detroitban egy 18 éves leány rablótámadást intézett egy bank ellen. A vakmerő fiatal leány gázlőrrel behatolt a bank pénztártermébe és könnyfakasztó bombákat robbantott fel. Az alkalmazottak a gázfelhők elől menekülni voltak kénytelenek. A leány erre magáhozvette a pénztárban lévő készpénzt, mintegy kétezer dollárt és nyomtalanul eltűnt.

— Új rakétaszán 378 kilométeres sebességgel futott. Münchenből jelentik: A Starnberg-tavon tegnap Valier Miksa ismert rakétamérnök „Rax Bob 2.” elnevezésű rakétaszánkjával újabb kísérletet végeztek. A szánt tizenhét rakétával szerelték fel, amelyek öt sorozatban egy—másfél másodperces időközökben gyulladtak meg. A negyedik és ötödik sorozatnál új intézkedéseket tettek, a melyeknek a szán felemelkedése és a talajjal való surlódás csökkentése volt a célja. A konstruktor közlései szerint a rakétaszán mostani útján gyorsaságával 378 kilométer óránkénti sebességgel megfelelő gyorsaságot ért el. Már a harmadik kigyulladásnál az első ezantálpak eltávolodtak a hótól, úgy, hogy a készülék lövedékszerűen mozgott a behavazott sík felett. De a hőfelület az egyik helyen egyenetlen volt, a készülék a harmadik kigyulladás után kissé eltávolodott az egyenes iránytól és körülbelül 500 méteres sugárívben a jobboldali tóparton összegyűlt mintegy háromezer főnyi néző felé fordult el, akik közül néhányan messze a tilosra jelzett vonal elé merészkedtek. Szerencsére egyiküket sem találta a készülék, amely azután még mindig nagy sebességgel nekifutott az egyik akadályrudnak.

— A kolozsvári személyvonat Segesváron összeütközött egy mozdonyal. Segesvárról jelentik: Tegnap súlyos kimenetelű, de emberhalált nem okozó vasuti szerencsétlenség történt a segesvári állomáson. A Kolozsvár felől jövő 318-as számú személyvonat hibás váltóállítás következtében belerohant egy veszteglő mozdonyba. Ugyan személyvonat lokomotívja, mint a másik mozdony teljesen szétroncsolódott. A személyvonat mozdonyvezetője és fűtője erős súlyos égési sebeket szenvedtek.

— Mennyi hideget bír el az ember? Leidenből jelentik: A leideni laboratórium tagjai kísérleteztek és megállapították, hogy az emberi szervezet 222 fokos mesterséges hideget elbírt, ellenben 90 fokos meleg kiirtaná az emberiséget.

Mestitz M. és Fiai butoráruház, Cluj, Str. Regina Maria 30.

— A KAC álarcos bálja. Méltó befejezése volt a kolozsvári farsangnak a KAC hushagyókédi álarcosbálja. Ott láttuk Kolozsvár magyar társadalmát. A hangulatot elejétől végig tréfák, újabb meg újabb ötletek fokozták s minden betetőződött a magyar dal királyának, Fráter Lórándnak megérkezésével, ki sehová se mehetett volna el jobb helyre, igazi magyar mulatást látni, mint ide. A táncolók elragadó mozgalmasságából ki ki csillan a népszerű primadonnának, Karácsonyi Ilnek szépsége és feltűnésteltő toalettjei és Kondor Ibolya decens megjelenése. A jelmezversenyt Genarsich Ilus nyerte. Helyezettek dr. Veressné, Boross Dódi és Mendl Éva.

— Megfagyott csecsemő az országút árkában. Szentábrahám, udvarhelymegyei község határában az utszéli árokban, hétfőn az arrajárók egy csonitáfagyott csecsemő holttestét találtak. A gyermektetemet a községi orvos megvizsgálta és megállapította, hogy a gyermeket születése után, körülbelül öt órával megöltötték és azután dobták az árokba.

Fehér hét

megkezdődött

Szabó Jenő

divatkülönlegességek nagyruházban CLUJ

1 m. fehér vászon fehérműre . . . Lei 33
1 m. fehér alsófedő vászon . . . Lei 88
1 fehér hatszemélyes garnitúr
hat szalvétával . . . Lei 265

— Mesedélután. Vasárnap délután 4 órai kezdettel mesedélután rendez Sebestyén bácsi a román. kat. főgimnázium termében. Rét-helyné mesélni fog és rajta kívül fellépnek Rimóczy Viola, Vajda Mária, Vass Piroška, Kovács Piroška és Ványa Babi. Babaszínház és egyéb szórakozások teszik változatossá a mesedélutánt.

— Egy magyar fiú halálát lelte az Általános Biztosító bukaresti bérpalotájának égésénél. Bukarestből jelentik: Szerda délután 3 órakor a Boulevard Bratianu kigyulladt az Általános Biztosító tulajdonát képező ötemeletes bérpalota. Három órai megfeszített munkával sikerült a tüzet lokalizálni, a palotát azonban már nem lehetett megmenteni. Oltás közben Székely Károly tizedes, aki három nap múlva szabadult volna ki a katonaságtól, 10 méter magasságból a létráról lezuhant és szörnyethalt. Könnyebben megsérült a fején Penes kapitány is.

— Akciópeurópai Szibéria. Budapestről jelentik: Budapestben a nagy havazás miatt a villamos közlekedésben torlódások zavarták meg a forgalmat. Nagy erővel dolgoznak a hó eltakarításán. A vasutvonalakak félméteres hó lepi el s emiatt a vonatok nagy késéssel futnak be. A nizzai express Mártonváson elakadt. A főváros és a kormány széninség akciója két hétre biztosítja a szegény emberek fűtését. Peidl Antal 79 éves telepőr, feleségével együtt egy utcai fabódében megfagyott. A mentők harmincnégy fagyási esetben vonultak ki. Hódmezővásárhelyen és Patán az utcák aszfaltja megrepedt a nagy hideg miatt.

— Egy hindu fakir előadása. Dr. King, hindu fakir a keleti fantáziáról, a fakirizmusról, az akarat és a gondolatolvasásról két rendkívül érdekes előadást tart a prefektura termében. Társa, Milly urnő, híres gondolatolvasónő, szenzációt képeznek. Az első előadás csütörtökön lesz, este 9 órakor.

— Az Arlberg-expressz katasztrófája. Bécsből jelentik: Egyik D.-vonat Tullnerbach—Prezbaum állomásnál, ismeretlen okból belefutott az előtte haladó Arlberg-expresszbe. Egy súlyos és tíz könnyebb sebesülés történt.

„Purgen“ (Purgó)-Bayer ideális hashajtó eredeti dobozban.

— Richard pilóta átrepülte a Szaharát. Párisból jelentik: Richard nevű pilótának sikerült a Szaharát átrepülni. A pilóta Fahrman gépjén 8 óra 15 perc alatt repülte át a Szaharát.

— Teodorescu CFR vezérigazgató beadta lemondását. Bukarestből jelentik: Értesülésünk szerint Teodorescu CFR vezérigazgató beadta lemondását, amelyet a kormány előreláthatólag el fog fogadni. A vezérigazgató lemondását azokkal a támadásokkal hozzák kapcsolatba, amelyek legutóbb a kamarában ellene elhangzottak.

Ma már senki sem szégyeli,

ha házasságát közvetítő hozza össze a

„FORTUNA“ iroda

Oradea, Bul. Reg. Ferdinand 55/d sz. alatt.
minden igényt díszkréten kielégit. —

— Magyar siketnéma intézet felállítására kért engedélyt Laár Ferenc képviselő. Bukarestből jelentik: Laár Ferenc magyarpárti képviselő a parlamenti csoport és a párt központjának megbízásából szerdán megjelent Calianu magánoktatási vezérigazgatónál, akitől jótékonyági intézmény formájában magyar siketnéma intézet felállításának engedélyezését kérte. A vezérigazgató kijelentette, hogy a kérést elvi kérdésnek minősíti és ezért nem tud reá azonnal válaszolni. Kérte Laár képviselőt, hogy ilyen irányú kérvényt nyújtson be a minisztériumba s véleménye szerint a kérés teljesítésének nem lesz akadály. Laár képviselő ezalkalommal interveniált a Közoktatásügyi minisztériumban a szatmári állami gimnáziumban működő magyar tanárok ügyében is, akiket azután 1928 május 1-étől kezdődőleg véglegesítettek is.

Fehér hét

megkezdődött

Szabó Jenő

divatkiönlegességek nagyáruházában CLUJ

1 m. fehér vászon gyermek fehérneműre Lei 29
1 m. fehér opál Lei 29
1 fehér szalveta Lei 8

— Leégett a leideni világhírű városház. Amszterdamból jelentik: Leidenben ma leégett a világhírű városháza. A működésük közül alig valami s a rendkívüli nagyértékű középkori irattárból semmit sem sikerült megmenteni. A városháza egymillió hollandi forintra volt bebiztosítva, de a biztosítási összeg csak elenyésző csekély része a tűz martalékává lett értékeknek.

*Román, angol, francia, német, olasz, szláv stb. fordítások, levelek, kérvények, periratok, tudományos, műszaki közgazdasági, irodalmi cikkek, stb. Másolások, sokszorosítások. Dr. Mandel fordító irodája, Str. Memorandului (volt Unió-ucca 9.)

Epe- és májbetegségeknek, epekő és sárgaság eseteiben a természetes „Ferencz József“ keserűviz a hasi szervek működését élénkebb tevékenységre serkenti. Klinikai tapasztalatok igazolják, hogy az otthoni ivókúra különösen hatásos, ha a FERENCZ JOZSEF vizet kevés forró vízzel keverve, reggel éhgyomorral veszszük be. Kapható gyógyszerüzletekben, drogériákban és fűszerüzletekben.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET

Fráter Lóránd magyar dalestje

Szinte hihetetlen. Hát a magyar dalnak ilyen ellenállhatatlan varázsa van a közönségre? Rogyásig zsufolt ház. Ahogy végig-suhan tekintetünk a nézőtérén, keresztmetszetében látjuk Kolozsvárt, — hohó — azt lehet mondani Erdély magyar társadalmát. Hogyan verődött össze Erdély arisztokráciája még messzi vármegyékből is ilyen tömegben. A Jósikák, Bánffyok, Bethlenek, Beldik? Ragyogó estélyi toalettben. Frakkban és szmokingban. De itt látjuk polgári társadalmunk színét-javát. A pénzvilág kapacitásai. A nehéz ipar szentimentalizmusra egyáltalán nem hajló komoly egyéniségei. Hát ezeket is hívja, vonzza a magyar dal szíre-nesábitása? Kereskedők, akik csak az imént huzzták le rollóikat. Szorgalmas iparosok, akik már rég elszoktak a cigányzene kedvre és burairdító mánoraitól. Fenn az erkélyen fekete posztós ünnepi ruhában a hóstát hajduképi fiataljai és vénéje és kikeményített batiszt fejkendőikben az asszonyaik. A színházban sohasem látott, ódivatu ruhákban, sima választékos frizurájú nagyszonyok. A bubi frizurák mellett hosszuhajú Gretchenek. Megritkult szellemi életünk legkiválóbb intellektueljei. Az elsőemle-letű proscenium páholyban Mihali polgármester családjával. A páholyokban s a földszinten a kolozsvári román társadalmi élet vezető egyéniségei. Így festett Fráter Lóránd magyar dalestjén a Magyar Színház nézőtere.

A közönség soha olyan pontos nem volt megjelenésében, mint ez alkalommal. Az előadás kezdetét jelző gongütésre, mindenki a helyén volt. A vörös bársonyfűggöny suhanva szétnyílik, a színpad közepén Dudus bandája meredt fegyelemmel ül és várja a sorát. A pihenő hegedűkben és cimbalomban nyugtalanul ficákol a kitörni vágyó jókedv. Pár pillanatnyi feszült várakozás és megjelenik szmokingban Fráter Lóránd zömök alakja. Balkezeében hozza magával fegyverét. Viharos taps. Fráter Lóránd a sugólyuk elé áll s a belső meghatottság remegő hangján üdvözi a közönséget és Erdélyt, szülőföldjét, amelyről 25 évvel ezelőtt ment el. Zúgó taps.

Fráter Lóránd a bandához lép, áll a lába teszi a hegedűt és felsír a dal panaszos sósója. Egymásután nyílnak ki az ének és a muzsika szolamára a magyar dalköltészet legszebb virágai. Az Őszirózsza édes emléke, mint láthatatlan ökönyvél uszik a levegőben. a röfrennek lehetfinom pianissimóin úgy lebeg a dal szövege, mint a rózsalevél a tavaszi szellőben. Felzokog az „Ott, ahol a Maros vize messze földön kanyarog“ bánatos siráma, de egyszerre ropogós, pattogó csárdás ritmusba fordul a nótá.

Fráter Lóránd kacsiás bajusza mosolyba moccan. Széles vállain már nem is a szmokingot, hanem feszülő aranyujtásos atillát látunk és szinte hallani véljük a sarkantyuk halk pengését. A hangulat egyszerre megváltozik és az egész nézőtér képzeletben táncra perdül s együtt bokázik, ring, hajlong a csárdás elragadó ütemére a „Zimberi, zombori szép asszony“ aranyos kedéllyel előadott dalára.

Egyszerű, primitív román követezik, de benne csillog a magyar néplelek humora. A lelkek felderülnek s felbugyborékol a felszabadult keblekből a kacagás forró hulláma. Ott vágat előttünk a nyalka huszár és szinte recsegve dönti be a düledező csárda ajtaját hét vármegye üdözött vén betyárja. Fokos a kezében, villám a szemében s úgy mulat, úgy kesereg, hogy szinte kidől a csárda oldala.

Igy mulat Fráter Lóránd. Így vrevelelja

a magyar dal nomád szépségeit. Titkos hurok rezegnek ennek a nemes magyar urnak a lelkében és vele rezonál nemcsak a mi, hanem tudatunk alatt eltemetett őseink lelke is. Viharként zug fel a taps. A közönség ülve marad. S a szünni nem akaró tapszapor kimerőszakolja a ráadást. A legnemesebb férfi hangján zendül fel ajkán a nótá. De csak az érti meg: „Akinék a lelke beteg, vagy a szíve vérzik.“ A közönség nem akar mozdulni a színházból. De Fráter Lóránd befejezte éber-álm szuggesztioját.

Az öltözöben a kolozsvári magyar egyetemi ifjúság küldöttsége üdvözl. Az autogrammért könyörgők százai rohamozzák meg. Mindenkihez van egy-egy kedves szava. Lelkére köti mindenkinek magyarságát. Ejfé! van már, mire szánkába ülhet, de otthon is egy meglepetés várja. A Törekvés dalárda élénkli szobája előtt Fráter Lóránd dalait. Felzug a Száz szál gyertya szilaj akkordja s a „Vén betyár“ kemény szélfutta barnapiros arcán könnyek peregnek végig. (K. L.)

Jacky Coogan, Ivangorod és Zola Pénze a Corso film-színházban

Tegnap mutatta be a Corso-filmszínház Jacky Coogan utolsó filmjét, a „Riadó“-t. A világ régi kedvence az utólrhetetlen „kölyök“ hatalmas tehetsége ebben a filmben még egyszer teljes fényében felragyog. A tipikusan amerikai dráma rendezője egy édesanya nélkül maradt gyermek szerepében mutatja be Jackit s ebben a szerepben benne vannak mindazok a csodálatos lehetőségek, amelyeket a filmen ő valósított meg, feledhetetlen szépségben és tökéletességben. A közönség nagy tetszéssel fogadta és látta viszont régi kedvencét.

A „Riadó“ után újból egy hatalmas filmalkotás következik, az „Ivangorod“, Maria Jakobini-vel a főszerepben. A cári udvar letűnt világát mutatja be ez a hatalmas dráma, olyan művészettel és tökéletességgel, amely a ma népszerű orosz tárgyu filmek között is első helyet biztosít az „Ivangorod“-nak, amelynek bemutatója mindenhol a filmvilág eseménye volt. A darab részletes ismertetésére visszatérünk.

Ha lehet fokozni a meglepetéseket, úgy a Corso-filmszínház ezt megteszi, mert az „Ivangorod“ után Zola grandiózus alkotása a „Pénz“ kerül színre. A darabot nem kell ismertetni, Zolát ma az egész világon mindenki ismeri és tudja, hogy a „Pénz“ egyik klasszikusan hatalmas alkotása a nagy naturalistának.

A beszélő film jövő perspektívái

A „Beszélő film“ invenciója, ma egy tagadhatatlan valóság. Már túl vagyunk azon, hogy a huszadik század eme technikai csodájáról, mint próbálkozásról beszéljünk, mert hiszen az amerikai filmstudiók boszorkánykonyháiban olyan tökéletessé fejlesztették a beszélő apparátusát, hogy az a várakozásokhoz mérten nemcsak vizuatív, de auditív szempontból is élővé tette a filmet.

Be kell vallanunk, hogy a filmnek nem elmaradhatatlan követelménye az, hogy amit a szereplők beszélnek, hanggal is halljuk, mert hiszen a filmjátszás magas nivóra emelt és kifinomult művészete tökéletesen megadja azt az illúziót, amelyet az emberi érdeklődés a szcenárium és a film irányainak keretein belül megkíván. Annyi előnye azonban meg van a „Beszélő film“-nek, hogy a technikát és a színjátszást is leegyszerűsíti és nagyobb érvényesülési területet nyújt a színészeknek ahhoz, hogy a nézők

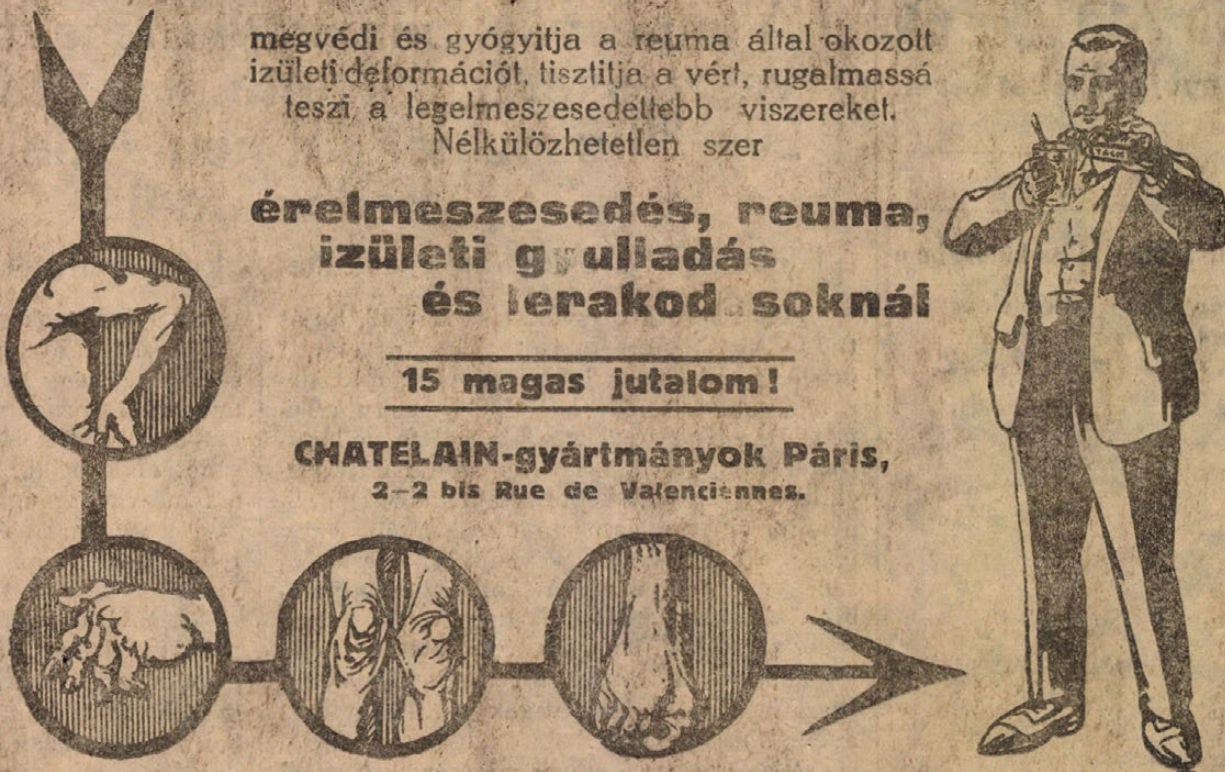
URODONAL

mégvédi és gyógyítja a reuma által okozott izületi deformációt, tisztítja a vért, rugalmassá teszi a legelmeszesedettebb viszereket. Nélkülözhetetlen szer

érelmeszesedés, reuma, izületi gyulladás és lerakódásoknál

15 magas jutalom!

CHATELAIN-gyártmányok Páris,
2-2 bis Rue de Valenciennes.



Kapható minden gyógyszerárban és drogeriában.

Egyedüli képviselő drogeria „Standard” Bucuresti, Str. Zorilor 2.

számára gazdagabbá tegye a film nyomán keletkező impressziókat.

Ami tehát a közönséget érdekli, az nem is annyira a „Beszélő film”, hanem inkább a hangot adó film, illetve: Képzeltjük csak el egy tengeri jelenetet, ahol velőtrázó segélykiáltások közepette mennydörgésben és villámlásban a vihar tajtékján süllyed egy hajó. A megdöbbenés illúziói minden bizonnyal sokkal tökéletesebbé válnak akkor, amidőn ezt a zajt és összevisszaságot, amit szöveg-szerűleg nem lehet kifejezni, a néző, hallószervein keresztül is percipial.

Ilyen formán tehát nem áll az, hogy a „Beszélő film” jövő perspektíváinak utját elgáncsolja a nemzetköziség kérdése, az tudvalevőleg, hogy Erdélyben például nem fogják megérteni az amerikai stúdiók angol nyelvét. Ezen úgy fognak segíteni, hogy a beszéd-szöveg fordítását is bele fogják ékelni a filmbe, a többi hangok pedig, amelyek nem lévén nyelv, tehát nemzetköziesek, mint a zene, ének, dübörgő zaj, etc., mind hozzá fognak járulni ahhoz, hogy a filmből színpadi kvalitások kombinációjával egy tökéletes művészi érték involválódjék.

Az Erdélyi Irodalmi Társaság felolvasó ülése. Vasárnap délelőtt tizenegy órakor lesz az Erdélyi Irodalmi Társaság rendes havi felolvasó ülése az unitárius kollégium disztermében. A felolvasó ülés műsorának különös érdekességet ad dr. Gyárfás Elemér szenátornak az erdélyi magyarság vezetőegységének rendes tagsági székfoglalója. Gyárfás Elemér személyesen olvassa fel új tanulmányát: Supplex libellus Valantorum címén, melyben az erdélyi románok egy történelmi felségfolyamodványának történetét ismerteti. E folyamodványban a románok Erdélyben IV. rendként való elismerésüket kérték, de megfelelő eredmény nélkül s a história számos vonatkozással bír a mai viszonyokra is. Elnöki megnyitót mond ez alkalommal Dózsa Endre, a nemrég jubilált Sebesi Samu egy elbeszélését mutatja be, míg Walter Gyula versek felolvasásával szerepel. Kötelező belépődíj a felolvasóülésen nincsen.

TECHNIKUM HEINICHEM S. A.

Gép és vasszerelés, elektromos autó, repülő és fűtőberendezések tökéletes szerelése. Gépvezető iskola, órási kísérleti telep keménységi és olvadási pont megállapítására. Ingyen prospektus.

A Magyar Színház heti műsora

Ma csütörtökön este 9-kor: Mersz-e Mária? (Operette-revü-repriz. Új betanulással és új szereposztással. Kondor Ibolyával, Kun Magdával, Tompa Bélával, Ihász Aladárral. Napi bérlet 26. szám, C. Sorozatszám: 264.)

Péntek: Nincs előadás.

Szombat délután 3 órakor: Vén bálkancos és fia a huszár. (Ifjúsági előadás, igen olcsó helyárakkal. Szentgyörgyi István fellépésével. Bevezető előadást tart: Dr. Rácz József, Ssz. 265.)

Szombat este fél 9 órakor: Lakmé. (Opera előadás. Rózsa Anna, Chieideanu, Pfeiffer Alfréd, Mihályffy Irén vendégjátékával. Premier-bérlet. Ssz. 266.)

Vasárnap délután fél 3 órakor: Tisztelem a régi szeretőmet. (Operette-revüújdonosság. — Mérsékelt helyárakkal. Kondor Ibolyával, Tompa Bélával, Ihász Aladárral. Ssz. 267.)

Vasárnap délután fél 6 órakor: Az utolsó Verebél-lány. Rendes helyárakkal. Ssz. 268.)

Vasárnap este háromnegyed 9 órakor: A sárga csikó. (Ünnepi előadás Szentgyörgyi István születésének 88-ik évfordulóján, a pusztabíró szerepében Szentgyörgyi Istvánnal, A. bérlet, Sorozatszám. 289.)

Hétfo: A nótás kapitány. (Új szereposztással. B. bérlet. Ssz. 270.)

A MAGYAR SZÍNHÁZ MOZIELŐADASAI

Hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és pénteken 3, 5 és 7 órakor: Liliom. (A leghatalmasabb amerikai film-csoda. Főszereplők: John Gilbert, René Adorée, Lionel Barrymore. Helyárak: 30, 20 és 10 lej.)

Vasárnap d. e. 11 órakor: Nagyszabású mozimatiné 15 és 10 lejes helyárakkal. Műsor: 1. Toto nőül. 2. Toto halászik. 3. Egy borzalmas éjszaka. 4. Rugby-mérkőzés.

Jegyek délelőtt 9 órától 1 óráig válthatók.

A ROMÁN NEMZETI SZÍNHÁZ ÉS OPERA MŰSORA

Csütörtök: Gyermekelőadás.

Péntek: Nincs előadás.

Szombat: Medea.

Vasárnap d. u.: Hallers ügyész.

Vasárnap este: Aida. John Sullivan vendégjátékával.

Hétfő: Sevillai borbély. (Gyermekelőadás.)

Kedd: Hét eladó leány. (Herczeg Ferenc „Gyurkovits fiuk”) című vígjátékának román átültetése. A fordítás munkáját I. Fanciu, a román színház művésze végezte.)

A MAGYAR SZÍNHÁZ IRODA HIREI:

Ma este Mersz-e Mária C. Bérletben. Tekintettel arra, hogy a holnap, pénteki estére hirdetett előadás a törvényes szünetnap miatt nem tartható meg a Magyar Színház ma, csütörtökön este játssza a Mersz-e Mária-t, ezt a mult évadban olyan páratlan sikert aratott hallatlanul mulatságos színes, érdekes angol operette-revüt. A Mersz-e Mária ma esti előadását, amelyen Kondor Ibolya, Kun Magda, Ihász Aladár, Tompa Béla, Betegh Bébi, Leóvey Léo játsszák a főszerepeket rendes C. bérletben tartják meg. Holnap, pénteken este a husvét első péntekjére való tekintettel, nem tart a színház előadást.

A vasárnap esti Szentgyörgyi-ünnep. Olyan ünnepe lesz vasárnap este a Magyar Színháznak, amely páratlanul áll a színeszet történetében. Nem volt még arra példa, hogy egy nagy színész születésének 88-ikik évfordulóján testi és szellemi erejének teljes és töretlen frissességében szerepeljen a színpadon. Szentgyörgyi István a legmagyarabb és a legnagyobb színész ez a kivétel, aki vasárnap este, amikor 88-ikik évébe lép, olyan szerepében lép fel, amely temperamentumot, ruganyosságot eleven frissességet igényel. A Sárga csikó geleszéri pusztabíróját fogja játszani Szentgyörgyi István. A patriárka kora, de fiatalos temperamentuma Szentgyörgyi István meg fogja mutatni, miképpen kell a régi virtussal száz száz gyertya között asztal tetején csárdást járni. Nem fog ezen az ünnepi estén egyetlenegy üres hely sem maradni a színház nézőterén, hiszen Szentgyörgyi István ritka hűséggel szolgálta Kolozsvár városának kulturális igényeit, több mint 60 év óta megszakítás nélkül egyfolytában Kolozsvárott játszott, itt gyönyörködtette a lelkeket a leggyökeres igazi magyar művészetével. Hűsége soha nem tántorodott meg, pedig hívták őt nagy pozícióba, nagy fizetéssel a magyar fővárosba, de itt maradt, innen soha ki nem mozdult. Egész életét Kolozsvárnak áldozta. Kolozsvár közönsége csak önmagát tiszteli meg, ha ezt a hűséget hűséggel viszonozza s a vasárnapi estén szeretetének és hálájának minden jelével elhalmozza Szentgyörgyi Istvánt, aki szereti a magyar színeszetet, ne hiányozzék a vasárnapi ünnepi estéről.

Ne felejtjük el: Még ma és holnap Liliom! Molnár Ferenc Liliom-ának filmváltozata ez a nagyszabású és grandiózus amerikai film-csoda már csak ma és holnap látható a Magyar Színházban, a főszerepekben John Gilberttel és René Adoréval. Előadások kezdete: 3, 5 és 7 órakor. Helyárak: 30, 20 és 10 lej.

Jó gyermek figyelmébe! Vasárnap délelőtt 11 órakor nagy mozi-matiné, a Magyar Színházban 15 és 10 lejes helyárakkal. Briliáns műsor! Toto nőül. Toto halászik. Egy borzalmas éjszaka (bohózat). Rugby mérkőzés. Csupa derű. Csupa kacagás!

Ingyen rádió autó

és technikai könyvjegyzéket kérek

Név _____

Cím _____

Vágja ki, ragassza fel, töltsse ki és küldje be a

könyvkereskedésnek
Lepage Cluj-Kvár

Aranyér
Anusol-Goedecke

Már több, mint 25 év óta a legjobban bevált. Egyszerű kezelés, biztos siker. Azonnal megszünteti a fájdalmakat és meggyógyítja a gyulladt sebe és vérző helyeket. Semmi ártalmas alkotórész. Reggel és este egy suppositorium bevezetendő. Minden gyógyszerárban és drogeriában kapható.

Goedecke & Co. Chemische Fabrik und
Leipzig
Raktár:
Herrlich Siebenbrunn, Bukarest Str. General Cernai 11.

Kolozsvári

Takarékpénztár és Hiteibank

Részvénytársaság

Cluj, Piața Unirii (Mátyás kir. tér) 7.
Fiókjai: Dés, Dicsőszentmárton Gyulafehérvár, M. Vásárhely és Nagyváradon.

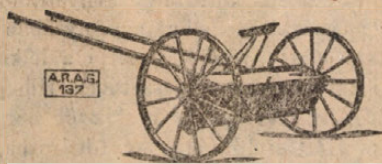
Saját tőkéi 85 millió lej

Affiliált intézetei: Torda-Aranyosvármegyei Takarékpénztár Rt. Tordán. Alsófehérvármegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár Rt., Nagyenyed, Udvarhelymegyei Takarékpénztár Rt., Székelyudvarhelyen és Sz. Keresztúron. Szászrégenvidéki Takarékpénztár és Hittel Rt. Szászrégenben és Népbank Rt. Bánffybanvadás Szamosújvári Hiteibank Rt. Szamosújváron.

Bevételek elfogad! Bevételek elfogad
Minden bankügyletet legelőnyösebben végez.

Engedélyezett devizahely.

Aruraktára a vasút mellett.



Mütrágya- szórógépeket

Mindennemű mütrágyafélék szórására egyaránt alkalmasok, ké méteres szórótávolsággal, felülmúlhatatlan teljesítménnyel szállít igen olcsó árak mellett

And. Rieger gépgyárak r.-t.
Sibiu—Nagyszeben

Magyar nyelvű ismertetőt ingyen küldünk bármelyiknek.

KÖZGAZDASÁG

A temesvári pénzügyi inspektor hivatalvesztéssel fenyegette meg alantasait, ha 20—30 százalékkal nem emelik a kereskedők adóját

A Temesvári Kereskedők Egyesülete tiltakozó táviratot intézett a kormányhoz

(Timisoara-Temesvár, február 13. Saját tud.) Az adókiivetőbizottságok az elmúlt évben Temesváron is megkezdtek működésüket. Megírta a Keleti Újság, hogy a Temesvári Kereskedők Egyesülete elhatározta, hogy az adókiivetések ideje alatt speciális irodát működtet, amely ellenőrzi, nem történtek-e jogfosztó intézkedések, vagy más sérelmek az adókiivetésekkel kapcsolatban. Amint előrelátható volt, az adókiivetőbizottságok működése általános elégedetlenséget váltott ki, nemcsak a tekintet és kimélet nélkül való adóemelések miatt, hanem azért is, mert a bizottságok kiküldésénél is anomáliák történtek.

A sorozatos sérelmek miatt a Temesvári Kereskedők Egyesülete táviratilag tiltakozását fejezte ki a kormánynál, illetve Popovici Mihály pénzügyminiszternél. A tiltakozó távirat olyan fontos sérelmekre mutat rá, amelyek joggal váltják ki nemcsak a kereskedői, hanem az egész társadalmi közvéle-

mény felháborodását.

A tiltakozó távirat elsősorban kifogásolja azt, hogy 16 bizottság számára kért a temesvári pénzügyigazgatóság delegátusokat, de a kijelölt delegátusokból csak 13 bizottságot alakítottak, mellőzve éppen azokat a temesvári polgárokat, akiket a multban hosszú gyakorlat és a helyi viszonyok ismerete képesített az adókiivetés felelős munkájára.

A távirat felemlíti azt is, hogy Nedeanu pénzügyi inspektor hivatalvesztéssel fenyegette meg az adókiivetést eszközöző hivatalnokait, ha átlagosan nem tudnak minden esetben 20—30 százalékos adóemelést elérni. Végül kifogásolja a temesvári kereskedők azt is, hogy az adókiivetések irányításával Nedeanu inspektort bízták meg, akit kiméletlen gondolkodása, minden belátást nélkülöző működése már a multban igen népszerűtlenné tett a temesvári kereskedők előtt.

Comsa Ionel szenátor a Romániai Hitelezői Védegylet nevében a kényszeregyezségi eljárás visszahívását követelte a szenátusban

(Bucuresti, február 13. Saját tud.) A szenátus egyik legutóbbi ülésén Comsa Ionel, az erdélyi kereskedelmi kamarák szenátora, a Romániai Hitelezői Védegylet elnöke az erdélyi és a bánsági csődeljárás hiányosságairól és a kereskedelemre való káros, majdnem megsemmisítő hatásáról beszélt.

Beszédében hangoztatta, hogy a külföldi tőkének az országból való távolmaradását nem csupán az eddigi, ez ellen a tőke ellen irányuló prohibitív rendszerrel lehet megmagyarázni, hanem azzal is, hogy a jelenleg érvényben levő törvényes rendelkezések nem nyújtanak elég garanciát a kihitelezett tőkék visszaszerelhetőségét illetően.

Erdélyben a fizetésképtelenségek, a csődök száma fantasztikus arányokat ért el, a hatvan-nyolcvan százalékos passzívák minden napiak, az esetek csaknem kizárólagos tömegében a likvidálási eljárás a hitelezők szempontjából teljesen eredménytelenül fejeződik be és a likvidálási költségek az egész rendelkezésre álló aktívát felemészti. Az adósok egyrésze minden lehetséges módon igyekszik kibújni kötelezettségeinek teljesítése alól, a cég megváltoztatásával, a cégközpontnak Bukarestbe való áthelyezésével

és így a moratórium igénybevételével, törvénytelen árverésekkel, önbetörésekkel és gyújtogatással, hamis könyvvezetéssel igyekeznek magukon segíteni. A helyzettel szemben hiányzik egy preventív, mint a megelőző törvény.

Számtalan esetben indult ugyan meg az eljárás egyes cégek ellen hamis bukás miatt, az eljárások azonban a végtelenbe húzódnak el és legtöbbször a bizonyítékok hiánya miatt eredménytelenül végződnek. Comsa szenátor megállapítása szerint egész Európában csak Erdélyben és Bánságban nincsen érvényben olyan törvény, amely preventív intézkedéseket tartalmaz a csőddel szemben.

A nyugati államok valamennyien bevették valamilyen formában a csődöt megelőző kényszeregyezség elvét és rendszerét.

Az is megállapítható, hogy a helyzet mostani elfajulásához nagy mértékben hozzájárult a törvénynek az a rendelkezése, amely ügyvédekre bizza a csődtömeg likvidálását, anélkül, hogy határt szabna a likvidálási ügyvédi költségek megállapításának. Nagyon sok esetben a csődtömeg gondnok olyan számlát prezentált, amely felemészítette az egész csődtömeget és Comsa szená-

Valutapiac 1929 február 12-én (Rador)

Devizák	Zürich			Páris	Bukarest	Budapest	Bécs	Prága	Newyork
	nyitás	zárás	utó	nyitás					
Zürich	—	—	—	492.0	32.0	110.30	13690	4500.50	—
Newyork	5199.5	5200	—	25.1	167	57350	71170	33797	—
London	25243.0	25242.5	—	12433	81350	278425	345575	1611750	—
Páris	203050	203050	—	—	654	2.39.0	—	13199	—
Milano	2720.0	272.50	—	134	876	30.1	3723.50	1768	—
Prága	153.50	153850	—	—	495	1697	210.7	—	—
Budapest	906750	906.50	—	—	2920	—	12406	5892250	—
Belgrad	9127	9127	—	—	292	10067	1.49.7	583350	—
Bukarest	31150	31150	—	154	—	343	4.562	2.24	—
Bécs	73.5	730.5	—	—	2355	80.875	—	1749250	—
Berlin	12337	1233.5	—	—	3980	1360750	1.889	196	—

Száz lej árfolyama:

Zürichben — Párisban — Budapestben —
Bukarestben — Prágában —

tor nem ismer egyetlen olyan esetet sem, amelyben a hitelezők egy banit is kaptak volna a csődtömegből. Érthetetlen, hogy ezt a teljesen kereskedelmi jellegű likvidálási eljárást miért kell ügyvédekre bízni és ha már igen, miért nem határoztattak meg a felszámítható ügyvédi díjak.

Comsa szenátor beszéde végén arra kérte a kormányt, hogy erélyes intézkedéseket léptessen életbe a hamis csődök ellen, vezesse be minél előbb törvényhozás útján a megelőző egyezkedési eljárást és hogy a likvidálási eljárásokban az ügyvédek kereskedelmi szakemberekkel helyettesítse.

Új francia-román pénzügyi intézet alakul Bukarestben. Tegnap számunkban már röviden jeleztük, hogy Románia kölcsönével kapcsolatosan a külföldi tőke újabb érdekeltséget vállalt Romániában és Bukarestben közlebről francia bank alakul a romániai francia tőke érdekének képviselőjévé. Újabb bukaresti jelentés szerint az új francia-román pénzügyi intézetet Lucien Fabré, a közismert mérnök alapítja egy bukaresti nagy pénzügyi intézet vezérével. Az új bank az alapítók nevét fogja cégében viselni. A pénzügyi intézet 20 millió lej alaptőkével alakul meg azzal a céllal, hogy a francia tőke kapcsolatait Romániában kimélyítse.

SPORT

Országos tör és kardvívóverseny Kolozsvárt

A kolozsvári Hagibbor országos tör- és kardvívóversenyt rendez Kolozsvár városa tör- és kardvívó egyéni bajnokságáért a következő feltételekkel:

1. A verseny tör- és kard egyéni vívóverseny, amelyen résztvehetnek mindazon amatőr vívók, akik az F. S. S. R.-hez tartozó valamely sportegyesület tagjai.

2. A verseny időpontja március 2. és 3. Március 2-án délután 4 órai kezdettel a kard- és törvívóversenyek elődöntői kerülnek lebonyolításra 3-án, vasárnap délután 4 órai kezdettel a döntőverseny veszi kezdetét. A verseny színhelye a román. kath. főgimnázium tornaterme.

3. A fentírt időpontban a versenyzők kötelesek a verseny színhelyén megjelenni és magukat igazolni, mert meg nem jelenés esetén a versenytől viszálypénzt tekintetnek.

4. Megfelelő számu nevezés esetén a versenyzők 5-8-as csoportokban elődöntő mérkőzéseket fognak vívni. Az egyes csoportokból a három első helyezett jut a középdöntőbe, illetve a középdöntőből a döntőbe.

5. Az egyes assautok 5 érvényes tusa mennek és 3-5 tagu jury előtt fognak lefolyni. A jury tagjait a rendezőegylet kéri fel.

6. A döntőbe került versenyzők mindegyike ezüstérmét kap, míg a három első helyezett egy a tör-, mint a kardversenyben értékes tiszteletdíjat fog kapni. Egy versenyző azonban csak egy tiszteletdíjat kaphat, habár mindkét fegyvernemben helyezést ért el.

7. A verseny nevezési határideje folyó évi február hó 25.

8. A nevezésdíj személyenként és fegyvernemenként 100 lej. Mindkét fegyvernemben 160 lej.

9. Nevezés- és nevezési díj, ugyancsak minden a versenyre vonatkozó érdeklődés a fentírt határidőig a következő címre küldendő: Zádor Árpád, Cluj, Str. Tunării 4. „Dibela-gyár”.

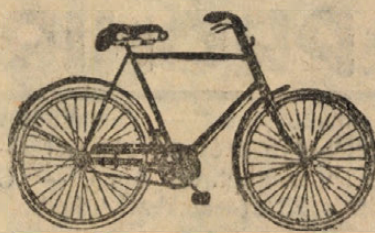
Hirdetmény

Dr. Pordea János közjegyző közbenjövetele mellett Clujon Str. Regina Maria No. 14. szám alatti textilüzletben az iparhatóság 3826/928. sz. engedélyének keretein belül el fognak adni különböző férfi és női szövetek, vásznak, szőnyegek, selymek, asztalneműek, barchet, paplan és különböző mosóárúk 1.200.000 lej értékben — tételenként — becsértéken alul is, folyó hó 12-én délután 3 órai kezdettel (és a következő napokon).

Egyesületi élet

A református teológia műsoros estélye. A ref. teológiai fakultás „Ifjúsági Ker. Egyesülete”, csütörtökön este fél 9 órai kezdettel a fakultás dísztermében estélyt rendez. Belépő díj nincs; tetszés szerinti adományokat a magyar főiskolai hallgatók segélyezésére fordítják. Műsor a következő: 1. H. Wieniawski: Alla Zingara. Hegedűn játsza: Kozma Tibor. Zongorán kíséri: Braun Ferenc. 2. „Egy híres erdélyi nagy asszony ismeretlen emlékiratai” címen előadást tart Dr. Kelemen Lajos. 3. Reményik verseket szaval: Bitay Pál. 4. „Muskáli zábráli” e. novelláját felolvassa: Finta Zoltán. 5. G. Puccini: Un bel di vedremo: Ifj. Lovász M. — Lavotta R.: „Honnan jön a fény...” Énekli: Hartmann Margit. Zongorán kíséri: Nagy József.

Kürtös János előadása a Magánalkalmazottaknál. Folyó hó 15-én, pénteken este 8 órai kezdettel Kürtös János felsőipariskolai tanár „Többtermelés és Taylor rendszer” címen előadást tart a Magánalkalmazottak Farkas-u. 7 alatti Otthonában.



Világmarka a

Brennabor

VICTORIA

és „Princessess”

kerékpárok

Képviselő: Cluj, Str. Aventuriosă 13.

A Világirodalom új és régi remekei!!

Egy magyar könyvkiadóvállalat ötvenéves jubileuma alkalmából elhatározta, hogy a magyar olvasóközönségnek — Romániában csakis lapunk útján — magas színvonalú, de igen olcsó

diszkontár

beszerzésére nyújt alkalmat. Olyan könyvtár lesz ez, amely nemcsak szellemi tartalma, de pazar kiállítása folytán is diszkontár lesz minden magyar lakásnak. A könyvek a legszebb famentes papíroknál is sokkal finomabb és költségesebb legújabb találmányú, helyekönnyű angol papíron fognak megjelenni, fénylő valódi vászonkötésben, gazdag aranyozással. Sokkal szerényebb kiállítású könyvekért is háromszorosát fizette eddig a magyar olvasóközönség, mi pedig abban a helyzetben vagyunk, hogy egy

ilyen luxus-kiadásu, pompás kötetet 98 leiert

bocsátunk olvasóink rendelkezésére. Minden hónapban egy kötet fog megjelenni, eddig 4 kötet jelent meg piros, teljes vászonkötésben, dus aranyozással. Az ezidei sorozat programja:

Balzac: A harmincéves asszony
Walsh: Az ezüst agár
Savage: Szenvedélyek szigete
Marchard: Király-ág a padlásszobában
Masz Brand: A makrancos kisasszony
Claude Farrère: Az ember, aki öit
Jean Allary: Minden lény kihalt
Gunter: A sehonnai kisasszony
Jósika Miklós: Zrínyi a költő
Walter Scott: A talizmán
Vas Gereben: A nemzet napszámosai

A tizenkettedik kötet az év legnagyobb sikerű regénye lesz. Ezen diszkontár havonként jelennek meg s a könyvek megjelenési ideje alatt is kiegészítik e sorozatot a legújabb magyar és külföldi nagyszerű regényekkel. Minden kötet a legnagyobb irodalmi értéket s egyúttal a legnagyobb érdekességet is jelent. Ezen kötetek o csósága és tartalma bizonyossá teszik, hogy ezen diszkontár a legrövidebb idő alatt el fog, mert hiszen előfizetési ára egy-egy diszkontárenként mindössze

98 lei

Töltsé ki az alábbi szelvényt, megrendeléseket csakis egy évi 12 kötetre vesszünk fel. Az eddig 4 kötet 396 leiert plusz 24 lei portóköltség 420 leiert küldjük.

Megrendelő lap

T. KELETI UJSAG könyvosztálya Cluj, Piața Unirii 4.

Megrendelem kötelezőleg a „Világirodalom új és régi remekei”, diszkontár ezévi 12 kötetét. Az eddig megjelent négy könyvet 420 lejért veszem át, azontul havonként egy könyvet veszek át 98 lejért plusz 16 lei utánvételezési és portóköltség.

Aláírás, pontos cím:

Foglalkozás:

APRÓHIRDETÉSEK

Szavanként 5 lei. — Vastagbetűvel 10 lei. — Legkisebb apróhirdetés (10 szó) ára 50 lei. — Állástkeresőknek szavanként 4 lei, vastagbetűvel 8 lei. — Csak vasárnapra feladott apróhirdetés 25 százalékkal drágább. — **Díj előre fizetendő!**
Jelleges leveleket csak úgy továbbíthatunk, ha a portóbélyeg mellékelve van.

ADAS-VÉTEL

E adó kézimunkák kerek kelim abrosz, perzsa párna, kelim párna jutányos áron. Timár-u. 15. sz.

Asszonyok kincse!
Az általános közkeletűségnek örvendő Dr. Szentpétery Lajosné-éle „Szakácskönyv” harmadik bővített kiadása az átdolgozásban, 800 kipróbált recepttel és igen sok illusztrációval most jelent meg. E „Szakácskönyv” minden háztartásban nélkülözhetetlen. Fiatal házasasszonyok, gazdasasszonyok és szakácsnők helyes útmutatója ez a könyv a konyhaművészet minden ágában. Tartalmazza a levelek, sülték, főzelékek, fészták, krémek, lagylatok és minden ételművek gazdaságos, kímélő és könnyű elkészítési módját. Zöldsegítélek, befőttek eltarthatósági és befőzési módját is. — Kapható minden könyvkereskedésben és Tordán a kiadónál Fűssy József könyvkereskedésében.

Idősebb nő gyermek mellé,

ki a háztartásban segédkezik azonnalra kerestetik. Str. Tebei 8 (v. Sándor László-utca.)

Uj! Gőzgép, motor- és Uj! autótulajdonosok figyelmébe!

Megjelent Romániában is a feltűnést keltő német szabadalmazott „MEGFIGYELŐ KESZÜLEK”. Egyszerű lehallgatással laikus is felfedezheti a legkisebb defektet csukott gépresekben is. ÜZEMBEN-UTON nincs többé MOTORDEFEKTI! Kérjen prospektust. Alkérviselőket magas jutalékkal keresünk „PATENT-PRASSLER”. — Vezérképvele: ABRAHÁM LAJOS, Târgu-Mures, Strada Dorobantilor 5.

Érdeklik Önt a könyvujdonságok? Nézze meg a „DANTE” kirakatát.
N. Jorga (Jókai-u.) 5.

Az amatőr és hivatalos rádiókezelőknek siet segítségére a folyó év elején megindult

Rádiókönyvtár,

melynek most megjelenő önálló kötetiben a legaktuálisabb témákat dolgozzák fel a tárgykör legkiválóbb szakemberei.

Molnár János: Hibakeresés és készülék karbantartás

a sorozat első könyve rendreveszi az összes előfordulható hibákat és utasítás ad nemcsak azok felfedezésére, hanem kikorrigálására és tanácsokat adva egyszerűsíti a készülékek megszerkesztését és szerelését. A könyv ára 140 lei, kapható a Minerva könyvkereskedésben, Cluj-Kolozsvár, Reg. Maria (Deák F.-u.) 1.

Eladó 3 vagon széná.
Értekezni Postakert-utca 7/a. sz.

Tisziviselő telepen
villa telkek eladók. Bővebbet Str. Văcărescu 6. (Vörösmarty-u.)

Fűszer csemege üzlet
10-utca sarok eladó. Kevés pénzzel részletre is. Cím a kiadóban.

ÁLLAST KERES

Könyvelő román, német nye tudással délutánra könyveléseket vállal. — Megkeresések „Könyvelő” jellegére a kiadónál.

Több nyelvet beszélő és író volt vasutas számfeltevő bármilyen állást keres. Elmegy házmesternek vagy irodaszolgáknak is. Szíves megkeresést „Számfeltevő” jellegére a kiadónál kér.

Lakás ellenében takarítást, vagy bármilyen más házi munkát vállalkoz. Háztartásunk állást vállalnék. Cím a kiadónál.

ÁLLAST KAPHAT

Moziszínészpályára
előkészít, próbaфильmet rendez, külföldi gyakorlati bíró filmrendező. Második kurzus. Jelentkezés csak személyesen Str. Avram Iancu (volt Petőfi-utca) 5. balra az udvarban naponként d. u. 6-7-ig.

Elektromérnököt keresünk.

Csak olyan egyének ajánlatát vesszük figyelembe, kik katonai kötelezettségüknek eleget tettek. Írásbeli ajánlatok Siemens, Timisoara, I. Str. Locovici 12. küldendő.

A kitűnő és szövevény
szakmában jól bevezetett helyi ügyvédöket megveszkelhelyeken keresek. Jó referenciákkal és fényképpel ellátott ajánlatokat Oscar Wiener cég címére Arad, Bul. Reg. Ferd. 37. kérek.

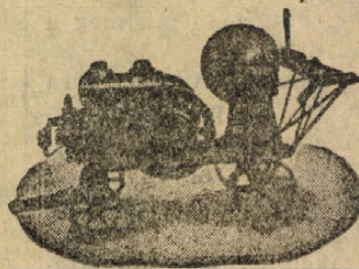
„Ényképész segédet vagy nőt perfékt retuseurt keres sürgösen Baoh Alba-Iulia.

Keresek azonnali belépésre perfékt gépirókissasszonyt. Dr. Mező László ügyvéd Medias, Str. Unirei 13.

PHOEBUS

Vasöntöde és Gépgyár Rt. Oradea

Saját gyártmányok
Elsőrendű minőség



Saját gyártmányok
Elsőrendű minőség

Motorlocomobilok, stabilmotorok, motorfűrészek
4-18 lóerőig állandóan raktáron.
Tartalékalkatrészek azonnal kaphatók.

Kitűnően bevezetett iparvállalat 500.000 lei tőkével társít keres. Biztos existencia. Ajánlatok „Tőke biztosítva” jellegére a kiadónál.

KIADÓ LAKÁS

Kiadó csinosan burtozott küönbejárati szoba. Jókai-u. 2. II. em. 41. sz.

Hivatalnok leány, v. diáklány lakást kaphat uri családnál a belvárosban. Cím a kiadónál.

Elegánsan burtozott küönbejárati szoba fürdőszoba használati jutányosan kiadó. Cím a kiadónál.

Keresek háromszobás, komfortos, kertes lakást május elsejére. Cím a kiadónál.

Jó burtozott szobát keresek március 1-re. Ajánlatokat „Szolid lakó” jellegére a kiadónál kérek.

Elegánsan burtozott szobát fürdőhasználati, esetleg pensióval belvárosban keresünk két személy részére március 1-re. Ajánlatokat a kiadónál.

Kiadó uri lakás a belvárosban.

3 szoba fürdőszoba március elsején elfoglalható kiadó, vagy eladó. Megtekinthető d. u. 3-4-ig. Múzeum-utca 10.

Egy szép nagy, száraz és világos helyiség műhelynek, vagy raktárnak kiadó. Megtekinthető Strada Ilie Macelar (volt Zsák-utca) 1 sz.

Gyermektelen házaspár keres szoba konyhás lakást május 1-re. Cím a Lapkiadó nyomdában.

Select pensióban Bukarest, General Berthelot 10. szép burtozott szobát teljes elsőrendű ellátással hetenként mind havonként kapható. Magyar konyha. Telefon, fürdő a házban.

KÜLÖNFÉLE

Grafológus és cheironomter (kézjós), külföldi tanulmányai után naponként fogad: 3-5-ig Petőfi-utca 5. balra az udvarban.

Calea Victoriei (volt Kossuth Laos-u.) 10 szám alatt megnyitott az új **temetkezési intézet**. Nagy raktár és c., fenyő és tölgykoporsók, szemfedelek, párnák, koszorúszalagok, sírkoszorúk és mindenféle temetkezési cikkekben. Temetéseket rendezése a leggyorsabból a legdiszesebbig a lehető legolcsóbb áron. Halotzsállítások autótól is. Exhumálások.

Lapkiadókat

fix és jutalékkal felvesz a kiadóhivatal.

A kereskedők bátyján egy melény találatot, tulajdonosa átvetheti Kajántó-u. 54 szám alatt.

Eladó antik könyvszekrény és asztal. Fellegvári ut 19. Wallerstein.

A byzantin teremben (Piccadilly, Cercul Militar)

Pongrácz zenekara

hangversenyez. Kitűnő erdélyi konyha Az erdélyiek kedvenc szórakozó helye.

Vizum nélkül utazhat Magyarországra!

A vizumnélküli utazáshoz és a féláru vizumra jogosító igazolványokat a **KELETI ÚJSÁG**

könyvosztálya állítja ki 130 lejért. Védékre 145 lej 25 bani előzetes beküldése után küldjük meg. **Budapesti szállókban és fürdőkben 10-30%-os kedvezményben** részesül az igazolvány tulajdonosa. —